

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 26 JUNI 1929

No. 704

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schuilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 9,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

25 JUNI 1929.

De geldmarkt bleef tamelijk wel onveranderd. Callgeld was wat ruimer, waarschijnlijk wel reeds in verband met de naderende halfjaarswisseling. Van 5½ pCt. liep de notering terug op 4 pCt. Privaat-disconto, met slechts geringe omzetten, 5¼—5³/₁₆ en ten slotte weder 5¼ pCt. Prolongatie noteerde 5—5½—5 pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels met f 10.7 miljoen te zijn afgenomen. De beleeningen geven een stijging van f 2.3 miljoen te zien.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. De zilvervoorraad klom met f 300.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen resp. met f 3.4 miljoen en f 1.3 miljoen.

De biljettencirculatie liep met f 9.8 miljoen terug. Het tegoed van het Rijk vertoont een stijging van f 2.7 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen blijken met f 3.3 miljoen te zijn vermeerderd. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 1.7 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 57.

* * *

Op de wisselmarkt heeft zich het eigenaardige geval voorgedaan, dat de koersen zijn teruggelopen, toen geld ruimer was, terwijl bij het aantrekken van het geld, ook de koersen weder hooger noteerden. Grootte schommelingen waren er echter niet. Het Pond liep van 12.07⁷/₁₆ terug tot onder de 12.07, doch verbeterde weder tot 12.07¼. De Dollar kwam van 2.4909 op 2.4892 om op 2.4904 te sluiten. Er gaat echter niet veel om.

Met belangstelling ziet men uit, hoe de Dollarkoersen in Londen zich ontwikkelen zal. Na de goudverscheppingen is de koers even opgelopen (resp. teruggelopen) op 4.8490, doch weldra noteerde men weder 4.8478.

Ook de Markenkoers is met 20.32 in Londen reeds ver boven het goudpunt (Londen—naar Keulen 20.34) gekomen. Van hoogerhand moet echter aan de Duitse banken een wenk zijn gegeven om zich op het oogenblik van goudimporten te onthouden.

Hier blijft de Markenkoers vast 59.41—59.37—59.42. De overige koersen vertoonen alle eerst een teruggang, daarna weder een verbetering. Den Peseta is het de vorige week weder gelukt aan de handen van de koers-regelaars te ontsnappen; de koers viel van 35.55 plotseling terug op 34.70. Spoedig was de notering echter weder op 35.25 gebracht.

LONDEN, 24 JUNI 1929.

Geld was goed bruikbaar verleden week tot en met Donderdag, zoodat zelfs enkele posten wissels bij de Bank van Engeland gediscoteerd werden. Heden begint het leenen van de Bank voor een week, om in de geldschaarschte van het einde van het halfjaar te voorzien.

Waarschijnlijk zullen deze week belangrijke bedragen op deze wijze aan de Bank onttrokken worden, terwijl dan het daggeld vermoedelijk goedkoop zal worden.

In de discontomarkt was het évenement van de vorige week de zending van ruim 1¼ miljoen goud naar New York, een gebeurtenis, die reeds eenige weken geleden had kunnen plaats hebben, maar die tot veler verbazing om onbekende redenen uitbleef. Disconto trok dientengevolge nog verder aan tot 5⁵/₁₆—³/₈ met eenigen handel op 5¹¹/₃₂; de omzet was echter gering.

DE ONDERHANDELINGEN MET BELGIË.

De reeds eenigen tijd aangekondigde publicatie van de tusschen de Nederlandsche en Belgische regeeringen gewisselde stukken betreffende een tusschen beide landen te sluiten verdrag heeft plaats gehad en op 16 Juni bevatten de Nederlandsche ochtendbladen een uittreksel van het door onze regeering te dier zake uitgegeven witboek.

De verzameling bevat twee inleidende memoranda van Juni 1928, gevolgd door een op 28 October 1928 aan de Belgische regeering aangeboden schema, waarin de verschillende onderwerpen, welke te regelen vallen, worden opgesomd en in het kort beschreven, terwijl tevens hier en daar wordt aangegeven, hoe de Nederlandsche regeering zich een regeling ongeveer denkt. Het stuk vangt overigens aan met de opmerking, dat het schema niet bedoelt te zijn een reeks Nederlandsche voorstellen, doch „een mogelijke grondslag voor onderhandelingen en overeenstemming”. Dit schema heeft verder geleid tot het uitvoerige Belgische memorandum van 12 Januari 1929, op 28 Februari gevolgd door een korte nota omtrent de gevaren der vaart over de Zeeuwsche stroomen, met name het Hellegat. In een Nederlandsch memorandum van 7 Mei 1929 vinden deze hun beantwoording. Hierop reageert weder de Belgische nota van 28 Mei, waarop nog een korte Nederlandsche nota van 8 Juni is gevolgd.

* * *

Het belangrijkste zijn wel voor het Nederlandsche publiek het Nederlandsche schema benevens de Belgische en Nederlandsche memoranda van 12 Januari en 7 Mei. Zij beide behandelen alle tusschen de beide landen hangende kwesties, welke in een tractaat in de eerste plaats geregeld dienen te worden en volgen daarbij de opsomming van het schema van 28 October. Daardoor is dus de stof zoo gerangschikt, dat het verkrijgen van een overzicht vergemakkelijkt wordt.

Slechts weinig Nederlanders zullen er zijn, die bij het lezen van dit witboek niet met instemming kennis nemen van het Nederlandsche memorandum van 7 Mei. Krachtig wordt daarin vastgehouden aan meeningen, welke de overgrootste meerderheid van het Nederlandsche volk indertijd zoo duidelijk heeft te kennen gegeven bij de behandeling van het verdrag van 1925. Het lezen van deze met klem en op overtuigende wijze voorgedragen argumenteering roept de details van dat verdrag weder helder voor den geest. Men ontkomt daarbij niet aan de overtuiging, dat het toenmalige Nederlandsche verzet gegrond was en de Eerste Kamer juist heeft gehandeld, toen zij aan het verdrag haar goedkeuring onthield. Dat vele der argumenten, welke toen van Nederlandsche zijde te berde werden gebracht, nu weder in het Nederlandsche memorandum van 7 Mei te vinden zijn en men zich weder terug waant in den strijd van 1927, vindt zijn oorzaak in het eenigszins teleurstellende feit, dat van Belgische zijde ook nu eigenlijk weinig anders verlangd wordt dan wat België in het verdrag van 1925 zou hebben verkregen. Nog altijd wordt aangedrongen op een kanaal uit de Antwerpsche haven direct naar een punt ten Oosten van Willemstad (dat is dus het Moerdijkkanaal) en ook ten aanzien van de Schelde zijn de Belgische verlangens vrijwel dezelfde gebleven. De Nederlandsche regeering had dan ook alle aanleiding om op 7 Mei aan de Belgische te schrijven, dat „voortgaan met het vragen van een zoodanig kanaal het najagen van hersenschimmen zou beteekenen”. Elders in hetzelfde memorandum slaagt zij de verzuchting:

„Hr. M's. Regeering hoopt tegelijkertijd, in het belang der betrekkingen tusschen de beide landen zoowel als in het Europeesche belang, dat de Belgische regeering niet zal willen voortgaan met het stellen van eischen waarvan zij weet dat Nederland hen niet kan inwilligen.”

Dat de gedachtenwisseling ook volgens Nederland-

INHOUD.

	Blz.
DE ONDERHANDELINGEN MET BELGIË door <i>Jan Schilthuis</i>	578
Het plan voor de „Bank for International Settlements” door <i>Dr. F. H. Repelius</i>	581
IJzer en Staal in 1928 II (Slot) door <i>G. S. K. Blaauw</i> .	582
Exportmoeilijkheden door <i>G. C. Limborgh Meijer</i>	585
Baltic and International Maritime Conference door <i>Mr. H. E. Scheffer</i>	586
Toestand en vooruitzichten van onze haringvisserij door <i>P. E. van Renesse</i>	587
Het Jaarverslag van De Nederlandsche Bank 1928/1929	588
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	591—600
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

sche opvatting reeds te lang heeft geduurd en dat spoedige oplossing hoogst gewenscht is, wordt in de Nederlandsche stukken meer dan eens betoogd en zeker geeft de Regeering daarin uiting aan een in ruime kringen van ons volk gekoesterden wensch. Zoolang België echter volhardt bij eischen, welke na de verwerping van het tractaat van 1925 geen Nederlandsche regeering zou kunnen inwilligen, schijnt er op de vervulling van dien wensch zeer weinig kans te bestaan. De gepubliceerde verzameling stukken nu maakt zeer sterk den indruk, dat men weder op het doode punt is aangeland. Daarom is het zeker zeer nuttig, dat in dit stadium der besprekingen de publicatie heeft plaats gehad, opdat in beide landen het publiek in staat wordt gesteld nauwkeurig kennis te nemen van de gewisselde memoranda en nota's in hun onderlingen samenhang.

De in de Nederlandsche stukken meer dan eens voorkomende opmerking, dat Nederland tot tegemoetkoming bereid is, zoolang slechts geen Moerdijkkanaal verlangd wordt en België zijn eischen ten aanzien van het Schelde-regiem op enkele punten wat matigt, is geen ijdele nietszeggende betuiging van internationale wellevendheid, doch komt wel degelijk overeen met de in Nederland algemeen verbreide meening omtrent onze verhouding met België. Ook aan den ernst van overeenkomstige uitingen in de Belgische stukken mag niet worden getwijfeld, doch het valt niet te ontkennen, dat tot nog toe niet de voorwaarden aanwezig blijken te zijn voor een ingevolge die wenschen te bereiken overeenstemming.

* * *

Het is voor een Nederlander, die zich sedert eenige jaren met het vraagstuk heeft beziggehouden, moeilijk om objectief te oordeelen over den inhoud der gewisselde stukken, doch het wil mij voorkomen, dat ook een geheel neutraal lezer getroffen zal worden door een verschil tusschen het Belgische uitvoerige memorandum van 12 Januari en het in antwoord daarop samengestelde Nederlandsche van 7 Mei. Het Belgische stuk namelijk geeft den indruk een onvoldoend geslaagde poging te zijn om juridische en andere gronden te verschaffen aan sommige Belgische eischen, waarvoor in werkelijkheid geen andere rechtvaardiging bestaat dan het overigens begrijpelijke verlangen om de haven van Antwerpen tot groter bloei te brengen, dan op grond harer natuurlijke ligging mogelijk is, hoe gunstig die ligging op zichzelf ook zijn moge. Het Nederlandsche memorandum echter vormt een zakelijk betoog, waarin:

1o. aan België natuurlijk loyale vervulling wordt toegezegd van alle wenschen, welke het op de bestaande tractaten kan baseeren doch

2o. Nederland zich ook bereid verklaart om op verschillende punten heel wat verder te gaan; mits daardoor niet sommige van de belangrijkste bronnen der Nederlandsche welvaart al te zeer worden geschaad,

3o. weliswaar de juridische gronden, waarop België als verbetering der verbinding te water tusschen Schelde en Rijn nog altijd het Moerdijkkanaal uit het verdrag van 1925 verlangt, in het kort worden weerlegd, doch in overweging wordt gegeven, om ter vermindering van verder tijdverlies maar liever op die juridische vraagstukken niet meer te veel in te gaan, doch liever te zoeken naar een practische oplossing der bestaande moeilijkheden,

40. gedacht wordt aan de mogelijkheid om, indien België wel het juridische debat wenschelijk voert te zetten en dit niet spoedig tot overeenstemming leidt, de juridische vraagstukken voor te leggen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie in Den Haag.

50. afdoende de economische gronden worden weerlegd, waarop België zijn recht op een Moerdijk-kanaal grondt.

Er bestaat alle aanleiding om hier bij die economische gronden nog wat nader stil te staan, omdat zij slechts gedeeltelijk reeds hebben gediend bij de behandeling van het tractaat van 1925. Van Belgische zijde wordt namelijk betoogd, dat de toeneming van Antwerpen's Rijnverkeer sedert eenigen tijd gestuit is, zoodat zelfs de hoeveelheid goederen, welke van Antwerpen naar den Rijn verzonden wordt, sedert eenige jaren een gevoelige vermindering ondergaat, terwijl juist Rotterdam in dienzelfden tijd dat vervoer met 50 pCt. heeft zien toenemen. Om dezen toestand te verhelpen wenschte nu België nogmaals het Moerdijk-kanaal.

Zooals de Nederlandsche regeering zeer juist opmerkt, ligt in dien absoluten en relatieven achteruitgang van Antwerpens Rijnverkeer, gesteld, dat de desbetreffende Belgische klachten juist zouden zijn, geen reden voor Nederland om ten koste van zijn eigen zeehavens daarin verbetering te brengen, zoolang het daartoe niet uit anderen hoofde verplicht is. Het feit, dat het Rijnverkeer van Rotterdam sterker is toegenomen dan dat van Antwerpen, kan toch voor Nederland niet de verplichting scheppen om Antwerpen in staat te stellen, de schade in te halen! Concurrerende havens trachten door een goed gebruik harer geografische ligging, door voortdurende verbetering van havenaanleg en outillage haar aandeel in het gezamenlijke verkeer te vergrooten. Wanneer een dier havens daarmede succes heeft, is voor de andere nieuwe en verhoogde inspanning van alle krachten de eenige weg om te trachten den achterstand in te halen. België echter grondt zijn eisch, dat Nederland het behulpzaam zal zijn bij het verkrijgen van een gedeelte van het verkeer, dat de Nederlandsche havens met veel moeite hebben oververd, op de naar Belgische meening aan den weg door de Zeeuwsche stroomen klevende bezwaren. Ook echter, indien dat juist mocht zijn, wordt daardoor voor Nederland niet de verplichting geschapen om de Antwerpse kansen op grooter Rijnverkeer te vergrooten, wat dan door den aanleg van het Moerdijk-kanaal zou moeten geschieden. Nederland heeft namelijk de Zeeuwsche stroomen niet aangelegd en voor Antwerpen maken zij deel uit van de geografische mogelijkheden, welke die haven bezit. Het moge voor Antwerpen jammer zijn, dat het niet dicht bij den Rijn gelegen is, maar Nederland kan toch niet zonder meer verplicht worden geacht om ten koste van het verkeer zijner havens mee te werken tot het corrigeren van die in Belgische oogen ongerechtvaardigde speling der natuur. Overigens dient de korte Belgische nota van 28 Februari juist om te betoogen, dat Nederland er niet voldoende voor zorgt, dat de Zeeuwsche stroomen in goeden staat worden gehouden en met name wordt daar geklaagd over het Hellegat. De bewering, dat de naam van het Hellegat reeds aantoonde, welk een helsch vaarwater het daar is, is reeds eenige maanden geleden voldoende weerlegd, toen van Nederlandsche zijde werd aangevoerd, dat Hellegat een verbastering is van Hillegat, waarin Hil de betekenis heeft van Heuvel en dat het water dien naam ontleent aan een heuvel op den Brabantschen wal. Men vindt deze verklaring ook in het Nederlandsche memorandum van 7 Mei. Op de in 1860/64 gegraveerde topografische kaart van Zeeland wordt de oude schrijfwijze nog gebruikt.

Bij haar nadere uitwerking van de tegen de Zeeuwsche stroomen aangevoerde bezwaren komt dan de Belgische regeering weder op de oude bewering, dat Nederland indertijd eigenmachtig het Kreekrak heeft

afgedamd en zich bij het aanwijzen van den nieuwen waterweg, die daarvoor in de plaats kwam, niet gehouden heeft aan § 8 van artikel 9 van het verdrag van 1839, hetwelk voorschrijft, dat Nederland, indien natuurlijke gebeurtenissen of werken van kunst de bestaande wegen voor de scheepvaart onbruikbaar mochten maken, ter vervanging dier waterwegen andere zal aanwijzen, die even veilig en evengoed en gemakkelijk moeten zijn als die, welke onbruikbaar zijn geworden. Weder voert de Belgische regeering aan, dat de vervanging van het Kreekrak door het kanaal van Hansweert aan dat voorschrift niet beantwoordt heeft, omdat in de plaats van een natuurlijke waterweg een kanaal kwam met twee sluizen, de weg voor de scheepvaart verlengd werd en zelfs verlegd naar gevaarlijke smalle vaargeulen.

In het Belgische memorandum van 12 Januari leest men daaromtrent, dat

„er reden is om onder de gebeurtenissen, die den „aanleg van een nieuwen scheepvaartweg rechtvaardigen, allereerst te rangschikken het maken door „Nederland tegen den zin van België van een kanaal, „dat niet op voldoende wijze den ouden weg vervangt.”

Dit is dezelfde stelling, welke reeds bij den strijd om het tractaat van 1925 werd gebruikt, doch waarvan de juistheid voortdurend van Nederlandsche zijde is ontkend op grond, dat immers die natuurlijke waterweg (het Kreekrak) reeds lang voor een scheepvaart van eenige betekenis onbruikbaar was geworden en het kanaal van Hansweert dus indertijd een groote verbetering beteekende. Dat men echter in België met die omstandigheid zeer goed bekend is, mag geconcludeerd worden uit de omstandige redeneering, die het memorandum van 12 Januari bevat ten betooge, dat Nederland tevens verplicht was, om de waterwegen te houden op de hoogte van den tijd en dus in overeenstemming met de toenemende eischen der scheepvaart. Vóór op de zoeven aangehaalde Belgische passage de eisch voor een Moerdijk-kanaal wordt gegrond, voegt de Belgische regeering daaraan dan ook toe, dat de Nederlandsche regeering verplicht was, den ouden weg te onderhouden. Anders ware ook wel moeilijk tegen te spreken, dat Nederland bij het afsluiten van het Kreekrak door het graven van het Kanaal van Hansweert het voorschrift van § 8 art. 9 van het verdrag van 1839 loyaal is nagekomen. De bedoelde redeneering behoort bij de juridische vraagstukken, waarop de Nederlandsche regeering in haar memorandum van 7 Mei slechts in het kort ingaat, hoewel zij daarvan de juistheid ten eenenmale ontkent, en er bij blijft, dat het Kanaal van Hansweert een groote verbetering was tegenover den ouden waterweg, zoodat daarmede de Nederlandsche verplichting voortvloeiende uit het tractaat van 1839 ten volle is vervuld.

Tegelijkertijd wil de Nederlandsche regeering echter, ten bewijze, dat uitvoerige tijdroovende behandeling dier kwestie ook werkelijk overbodig is, tegemoet komen aan de Belgische bezwaren tegen de vervanging van den natuurlijke waterweg, hoe gebrekkig die dan ook geweest moge zijn, door het Kanaal van Hansweert. Zij verklaart zich namelijk bereid, om de verbinding tusschen Schelde en Rijn ten behoeve der haven van Antwerpen in dier voege te verbeteren, dat een moderne scheepvaartweg wordt aangelegd, welke het beloop van den ouden natuurlijke weg volgt en zelfs om dien weg nog te bekorten door de Eendracht daarin te betrekken, welke reeds lang voor 1839 niet meer door de scheepvaart gebruikt kon worden. Nu België van meening blijkt, dat verbetering van het Kanaal van Hansweert, ten opzichte onder meer van de brug van Vlakte, onvoldoende zou zijn, gaat dus de Nederlandsche regeering zoover, dat zij den ouden waterweg volgende, dien zij volgens Belgische opvatting had moeten onderhouden, toestemt in een geheel modern kanaal, hetgeen dus veel meer is dan onderhouden.

Verre echter van hierin een tegemoetkoming te zien, worden van Belgische zijde verschillende bezwaren ook tegen zulk een verbinding te berde gebracht. Men betoogt, dat de uitmonding van het kanaal in het nauw van Bath gevaaren voor de scheepvaart met zich zou brengen en verzet zich tegen de noodzaak om met dezen waterweg toch nog Hellegat en Volkerak te moeten passeeren. Hieraan sluit dan de uitvoerige beschrijving van de gevaren, welke aan de vaart door het Hellegat verbonden zouden zijn. De bezwaren, welke België opwerpt tegen de uitmonding bij Bath, worden in het Nederlandsche memorandum als overdreven en gemakkelijk uit den weg te ruimen beschreven, terwijl ook de pessimistische Belgische beschrijving van het Hellegat gedeeltelijk afdoend wordt weerlegd, gedeeltelijk eveneens zeer overdreven genoemd.

België had in die bezwaren echter aanleiding gevonden tot de wrange opmerking, dat „het Haagsche „kabinet toch niet bedoeld kan hebben de vrije economische ontwikkeling van België te willen stuiten om „de haven van Rotterdam in staat te stellen alleen de „geheele toeneming van het Rijnverkeer tot zich te „trekken en zelfs aan den nabuurstaat een deel van „dat verkeer te optnemen.” Neen, natuurlijk heeft het Haagsche kabinet die bedoeling niet. Het is zelfs bereid tot een groote verbetering van den waterweg tusschen Schelde en Rijn, maar verklaart in zijn memorandum van 7 Mei tevens, dat „zelfs de meest „vrijgevige Regeering niet zoover zou kunnen gaan, „dat zij aan een vreemde mogendheid een gunst toestond, die nadeelig zou zijn voor de levensbelangen „van de natie, die haar daarvan de bescherming heeft „toevertrouwd, een gunst, die een ware premie zou „zijn, aan den vreemden handel ten koste van het „eigen economisch bestel gegeven.” En zulk een gunst ware zeker het Moerdijk-kanaal, „dat aan Antwerpen „een kunstmatigen Rijnmond zou geven en een verlenging op Nederlandsch gebied vormen van de dokken van de groote Belgische havenstad.”

De Nederlandsche Regeering stelt zich dus op het standpunt, dat zij niet verder kan gaan, dan het toestaan, indien België dat wenscht, van „een verbinding tusschen de Schelde en den Rijn, „verkregen door inrichting naar de moderne eischen „van de scheepvaart, hetzij van de bestaande waterwegen, hetzij van die, welke hebben bestaan ten tijde „van de scheiding.”

In de Nederlandsche nota van 8 Juni wordt dat nog eens uitdrukkelijk met deze woorden gezegd, waaraan in antwoord op een passage in de Belgische nota van 28 Mei nog wordt toegevoegd, dat, indien te dezer zake een beginsel door Nederland is erkend, dit dan dus niet is dat van den aanleg van een *willekeurigen nieuwen* weg, maar dat van *verbetering van vroegere of bestaande* waterwegen, hoe belangrijk zulk eene verbetering ook op zichzelf moge zijn.

In verband hiermede, mag nog worden opgemerkt, dat in de Belgische stukken het Noordelijk gedeelte van den waterweg, waartoe Nederland zich bereid verklaart, beschreven wordt als een doorsnijding van Nieuw-Vosmeer naar Dintelsas, terwijl in het Nederlandsche memorandum van 7 Mei weliswaar Dintelsas genoemd wordt als het Noordelijke van de twee punten, waartusschen „practisch gesproken” de nieuwe waterweg zou kunnen worden aangelegd, doch als de bestaande of bestaan hebbende wateren, welke bij aanleg van het nieuwe kanaal gevolgd zouden moeten worden, noemt dit memorandum Kreekrak, Oosterschelde, Eendracht en Slaak; dus geen doorsnijding van Nieuw-Vosmeer naar Dintelsas. Zulk een doorsnijding zou dan ook niet blijven binnen de grenzen; welke de Nederlandsche regeering stelt voor den waterweg, met welks aanleg zij zich zou kunnen vereenigen. Het ligt dus voor de hand, dat tot zulk een doorsnijding Nederland zich niet bereid heeft verklaard.

De Belgische beweringen omtrent den achteruitgang van Antwerpen's positie ten opzichte van het Rijnverkeer in vergelijking met Rotterdam worden in het Nederlandsche memorandum van 7 Mei tegengesproken op grond van verschillende statistische gegevens. Daartegenover stelt België bij de nota van 28 Mei een aantal cijfers tot staving van zijn standpunt. Het is bezwaarlijk de juistheid dier wederzijdse gegevens tegen elkaar af te wegen, doch bij beoordeeling dier cijfers dienen twee punten in aanmerking te worden genomen. In de eerste plaats heeft België zich reeds gedurende geruimen tijd zeer toegelegd op het transitoverkeer met Duitschland per spoor, hetgeen natuurlijk goederen aan den waterweg onttrekt. Verder bestaat een zeer groot gedeelte van het Rotterdamsche Rijnverkeer uit kolen, terwijl Antwerpen een grooter stukgoederenverkeer heeft dan Rotterdam. Stukgoederenverkeer nu is voor een haven zeer veel voordeliger dan de doorvoer van massa-goederen als steenkolen en zoolang het Antwerpsche stukgoederenverkeer zich zoo goed ontwikkelt als nu het geval is, bestaat voor die haven geen grond om zich over zijn aandeel in het Rijnverkeer te beklagen, ook wanneer Rotterdam wat meer kolen te verwerken heeft.

* * *

De verder in de gewisselde stukken nog behandelde punten zijn vrijwel dezelfde als die, welke bij het tractaat van 1925 ter sprake zijn gekomen. Zij zijn dus talrijk en voor alle is in dit artikel geen plaats. Men mag echter aannemen, dat het in de eerstvolgende maanden in onze bladen en tijdschriften niet zal ontbreken aan artikelen omtrent den tegenwoordigen stand van de Belgisch-Nederlandsche onderhandelingen, zooals die blijkt uit het Witboek. Aan alle daarin ter sprake gekomen punten zal daarbij zeker recht wedervaren. Wij denken daarbij inzonderheid ook aan de vraag, op welke wijze België tegenover de Nederlandsche tegemoetkoming eene tegenprestatie zou kunnen stellen, die tot datgene, waartoe ons land zich bereid verklaart, in redelijke verhouding staat.

* * *

Een enkele opmerking over de gedachtenwisseling omtrent het Schelde-regime, dat wel van evenveel belang mag worden geacht als de verbetering in de verbinding tusschen Schelde en Rijn, is hier echter nog wel op haar plaats. Ook op dit terrein beweegt de argumentatie zich weder om vrijwel dezelfde punten als in 1927. Weder is het de vraag, in hoeverre bij verbeteringen van de vaargeul der Wester-Schelde rekening moet worden gehouden met andere belangen dan die der scheepvaart. Weder gaat het erom, in hoeverre maatregelen ten behoeve der scheepvaart onttrokken kunnen worden aan de beslissing door de Nederlandsche overheid. Weder is het de arbitrage, waarvan uitvoerig in de stukken sprake is en weder heeft België er bezwaren tegen, dat Nederland zich ook maar in het minst bemoeien zal met schepen, welke naar of van Antwerpen door de Wester-Schelde varen. De Nederlandsche Regeering heeft zich op verschillende punten op het gebied van het Schelde-regime tot tegemoetkoming bereid verklaard, want;

1o. Nederland neemt op zich, de helft te betalen van de kosten voor onderhouds- en verbeteringswerken, verlichting, betonning en bebakening, tot een zeker overeen te komen maximum, terwijl het thans niet bijdraagt in de kosten van baggerwerken, die België noodig acht;

2o. Ofschoon Nederland niet kan meewerken aan het instellen van een door België verlangd permanent lichaam, dat zonder inmenging van de Regeeringen zou kunnen besluiten tot maatregelen voor het onderhoud van de Schelde, is het bereid, om het beginsel van verplichte arbitrage te aanvaarden;

3o. ook voor gevallen, waarin België of Nederland veranderingen, verbeteringen of werken in of aan de Wester-Schelde wenschelijk achten en de verschillende belangen, welke daarbij betrokken zijn, met elkaar in botsing dreigen

te komen, is Nederland tot instelling van een scheidsrechtelijke instantie bereid. Daardoor zou dus een oplossing zijn gegeven aan de vraag, of steeds de belangen der scheepvaart voorgaan of welk gewicht andere belangen in de schaal kunnen leggen die dan wel gewoonlijk Nederlandsche belangen zullen zijn.

40. Ofschoon de Nederlandsche regeering erkent, dat „de „vrijheid der koopvaardij op de Wester-Schelde in den „ruimsten zin moet worden opgevat en gewaarborgd”, is zij toch van meening dat hier evenmin als op ander terrein een ongebreidelde vrijheid kan worden aanvaard. Zij verklaart zich echter overtuigd, dat ten dien aanzien formules kunnen worden gevonden die beide partijen bevredigen.

Dit zijn alle oude bekenden uit den tijd van het tractaat van 1925, ten aanzien waarvan Nederland zich nu tot verschillende concessies bereid verklaart, al gaat het daarbij niet zoo ver als in dat tractaat het geval was. Evenals wat de verbinding tusschen Schelde en Rijn betreft verlangt België ook hier over het algemeen datgene, wat het verdrag van 1925 het zou hebben verschafft, al is het dan op enkele der minder belangrijke in dit artikel niet genoemde punten wel tot eenige concessie bereid. In haar nota van 28 Mei toont de Belgische Regeering zich dan ook allerminst bevredigd door de voorstellen, zooals de Nederlandsche Regeering die heeft samengevat in haar memorandum van 7 Mei. Er wordt in die nota van 28 Mei op gewezen, dat het hier niet gaat om interpretatie, doch om herziening der verdragen om dit aan te passen aan den nieuwen politieken en economischen toestand. Zoo onschuldig is de kwestie echter blijkens de Belgische eischen niet. Niet voor aanpassing aan een nieuwen economischen toestand behoeft een Moerdijk-kanaal te worden aangelegd, doch om een correctie aan te brengen in de geografische ligging van Antwerpen. België wenscht voor Antwerpen de gelegenheid te verkrijgen om van twee wallen te eten. Naast de voordeelen van zijn ligging, welke blijkens de ontwikkeling van Antwerpen tot wereldhaven en zijn nog steeds voortgaande uitbreiding toch voldoende zijn om het tot grooten bloei te brengen, tracht België tevens naar een deel der overeenkomstige voordeelen, welke de Nederlandsche havens uit weder een andere geografische ligging trekken. Ook de eischen ten aanzien van het Schelde-regime kunnen niet worden gerechtvaardigd met den wensch naar aanpassing aan gewijzigde toestanden. Van concessies als nu door de Nederlandsche Regeering zijn toegezegd, kan dat misschien worden gezegd, doch zeker zal de overgrootte meerderheid van ons volk met de regeering van meening zijn, dat een verder toegeven van beteekenis aan de Belgische verlangens op deze twee punten voor Nederland onmogelijk is. Indien het werkelijk ging om aanpassing aan nieuwe toestanden zou men trouwens ook zeggen, dat België allerminst reden heeft, om, zooals het nu doet, zijn wenschen den vorm te geven van eischen. Bovendien blijkt telkens uit de stukken, dat de Belgische regeering zelf zich wel degelijk op zeer veel punten baseert op haar interpretatie der verdragen.

In haar nota van 28 Mei schrijft de Belgische regeering ten slotte, dat zij „voor het geval, dat tegen de verwachting der beide Regeeringen een vergelijk in der minne beslist onmogelijk zou blijken, overwegen zou, of een uitweg uit de moeilijkheden niet gezocht moet worden in een internationale oplossing.”

Welnu, indien dan op de basis der Nederlandsche voorstellen tot groote teleurstelling zeer zeker ook van Nederland geen vergelijk tot stand mocht komen, dan zullen wij weinig meer kunnen doen dan het resultaat afwachten van dit „overwegen” der Belgische regeering.

JAN SCHILTHUIS.

HET PLAN VOOR DE „BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS”.

Een integreerend bestanddeel van het plan der experts, benoemd om voorstellen te ontwerpen voor een volledige en definitieve regeling van het herstellvraagstuk, wordt gevormd door het schema voor een „Bank for International Settlements”.

Een der grondbeginselen van de voorstellen der deskundigen is gelegen in de overbrenging van het herstellprobleem van de politieke naar de financieele sfeer; hieruit vloeit voort, dat de thans bestaande controleerende organisatie afgeschaffd en het apparaat tot overmaking der herstellbetalingen door een commercieel instituut vervangen dient te worden. Wel stelt immers het Young plan Duitschland aansprakelijk voor de transfereering der annuïteiten, noodig blijft niettemin een orgaan, dat de door Duitschland verrichte betalingen in ontvangst neemt en onder de crediteuren verdeelt, de regeling der leveranties in natura op zich neemt, de eventueele commercialiseering van een gedeelte der annuïteiten leidt en, ten slotte, in het geval, dat Duitschland verklaart de transfereering van de voorwaardelijke annuïteit geheel of gedeeltelijk op te schorten, of wel gebruik te zullen maken van de revisieclausule, de hiervoor in te stellen commissie convoceert. Bovendien wordt, door aan dit orgaan het karakter eener bank te geven, in de herstellregeling een elastisch element gebracht en het intreden van de omstandigheden, die tot een transfer-moratorium aanleiding zouden kunnen geven, voorkomen doordat eenerzijds het in Reichsmarken betaalde gedeelte der annuïteit in Duitschland zal kunnen worden belegd, anderzijds hierop aan de crediteurstaten voorschotten zullen kunnen worden verleend. Ook de financiering der leveranties komt in aanmerking.

De Commissie meent, dat naast deze essentieele of obligatoire functies der Internationale Bank ook nog facultatieve functies dienen te staan. De aard der annuïteiten en de grootte der betalingen, die in deviezen moeten worden gedistribueerd, maken het mogelijk en zelfs noodzakelijk om het voor afwikkeling van internationale betalingen reeds bestaande apparaat uit te breiden en te perfectioneeren. Zonder bestaande instituten concurrentie aan te doen, zal de Bank door de verleening van credieten aan centrale banken, hetzij voor deviezenoperaties of voor andere doeleinden, voor deze instituten waardevolle credietfaciliteiten scheppen. Door de inrichting van een goud clearingfonds zullen de kosten, verbonden aan goudverschepingen, belangrijk worden gereduceerd. Door het in exploitatie brengen van onontgonnen handelsgebieden zal de wereldhandel uitgebreid kunnen worden. De voordeelen van de Bank als stabiliseerend element in de ontwikkeling der wisselkoersen liggen voor de hand.

Uitgaande van deze overwegingen stelt de commissie voor een bank op te richten met een kapitaal van \$ 100 millioen, uitgedrukt in de munteenheid van het land, waar zij zal zetelen en waarop aanvankelijk 25 pCt. gestort moet worden. De centrale banken der zeven landen, die aan de conferentie deelnamen, garandeeren de emissie, die zoodanig verdeeld zal worden, dat in elk der genoemde zeven landen evenveel zal worden uitgegeven, terwijl hoogstens \$ 44 millioen elders, met een maximum van \$ 4 millioen per staat, mag worden geëmitteerd. In aanmerking komen in de eerste plaats de bij het herstel geïnteresseerde landen, daarnaast mogen in het kapitaal slechts de landen, wier ruilmiddel op de basis van goud of van deviezen gestabiliseerd is, deelnemen. Het bezit van aandelen geeft géén stemrecht; dit laatste komt ter algemeene vergadering toe aan de centrale banken, in verhouding tot de in haar land geplaatste aandelen.

De leiding der Bank zal in handel van een directie berusten; aan haar zullen uitgebreide bevoegdheden worden verleend. Zoo krijgt zij o.a. het recht om de

eerste statuten der Bank goed te keuren of te wijzigen, een uitvoerende commissie te benoemen en daaraan de in de statuten te omschrijven bevoegdheden te delegeren en om den hoogsten uitvoerenden ambtenaar te benoemen. De samenstelling der directie is als volgt geregeld: de presidenten der centrale banken der zeven landen, die aan de conferentie deelnamen of hun vertegenwoordigers zijn ex officio lid der directie en benoemen voorts elk één landgenoot (gedurende den looptijd der annuïteiten mogen de presidenten der Deutsche en Fransche circulatiebanken twee landgenooten benoemen). Deze 14, respectievelijk 16 directeuren, kiezen nog hoogstens 9 mededirecteuren uit door de presidenten der centrale banken van de in het kapitaal deelnemende landen op te maken lijsten van 4 personen van eigen nationaliteit.

In de uitoefening van haar functies, zoowel obligatoire als facultatieve, mag de Bank in de eerste plaats depositorekeningen openen, mits zulks valt binnen de grenzen der aan de Bank toegedachte taak en geschiedt in een valuta, die practisch voldoet aan de eischen van den gouden of van den goudwisselstandaard, een en ander ter beoordeeling van de directie. Clearing-deposito's, door de centrale banken in goud te storten, blijven geheel gereserveerd voor de afrekeningen tusschen de deelnemers aan het gold settlement fund. Deposito's, die tot maximaal 15 dagen beschikbaar zijn gesteld moeten voor 40 pCt., deposito's op langeren termijn voor 25 pCt. in goud of deviezen gedekt worden. Voor deposito's, die langer dan een maand loopen mag de Bank een door de directie vast te stellen rente vergoeden, afhankelijk van de grootte van het deposito en van de voor den depositant te verrichten diensten.

Ten aanzien van haar verder bankbeleid zal de directie bepalen welke transacties de Bank mag verrichten. Zij zal daarbij in overeenstemming handelen met de politiek der centrale banken; indien bij de beslissing over een bepaalde credietoperatie de in de directie zetelende president van het betrokken land tegenstemt, zal de voorgestelde operatie in zijn land achterwege blijven. De Bank mag zaken doen, hetzij rechtstreeks met centrale banken, hetzij door tusschenkomst van de centrale banken, die zich daarvoor beschikbaar stellen, hetzij onder voorwaarde, dat de centrale bank van het betrokken land hiertegen geen bezwaar heeft, met andere banken of particulieren.

Als aan de Bank veroorloofde werkzaamheden noemt het plan: de credietverleening aan centrale banken door herdiscontingering van wissels of tegen onderpand van dergelijk papier of van goud, de uitgifte van eigen obligaties, teneinde uit de opbrengst daarvan credieten aan centrale banken te verlenen, de handel in goud, wissels en daarmede gelijk te stellen alsmede in effecten (met uitzondering van aandelen) en in het algemeen de belegging van gelden, het laatste alleen voorzover het kan geschieden met goedkeuring van de centrale bank van het betrokken land en zoodanig, dat op de handelsbelangen van eenig land geen overwegende invloed wordt uitgeoefend. Tegenover haar beleggingen in effecten mag de Bank trust certificaten of andere obligaties uitgeven.

Wat haar speciale functies in verband met de herstellannuïteiten betreft, heeft de Bank zich in de eerste plaats te belasten met de ontvangst en verdeling der herstellbetalingen. Zij zal deze crediteeren op een „Annuity Trust Account”, dat zij als trustee van de crediteurstaten beheert. Alle betalingen door Duitschland hebben te geschieden in valuta — afgezien van het geval, waarin op verzoek van de Bank betaling in R.M. wordt verzocht (bijv. in verband met leveranties in natura) en van dat van een transfermoratorium — ook voor de omzetting van de door de spoorwegen te betalen R.M. 660 miljoen is de Duitse regering aansprakelijk. Ten laste van deze reke-

ning zullen worden gebracht alle uitgaven, voor hersteldoeleinden; preferent zijn in dit opzicht de dienst der Deutsche buitenlandsche leening 1924 en de onkosten der Bank. Na voldoening van alle bedragen, die verder ten laste van de annuïteit als geheel komen, zullen de leveranties in natura worden betaald, alsmede de dienst der leeningen, ontstaan door mobilisatie van een gedeelte der annuïteit. Het resterende bedrag zal tusschen de crediteurstaten worden verdeeld in de door de regeeringen overeengekomen verhouding en op een zoodanig tijdstip en tot een zoodanig bedrag, dat de directie der Bank zal vaststellen. Voor de bedragen op deze rekening gestort, zal geen rente worden vergoed.

Voorts staan met de herstelregeling in verband de functies der Bank ten aanzien van de mobiliseering van een gedeelte der annuïteiten en die, welke in aanmerking komen, wanneer Duitschland de transfereering uitstelt. In het laatste geval zal de opbrengst van de door de Bank tegenover de uit de niet transfereerbare bedragen aangeschafte effecten uitgegeven obligaties, zoo zij buiten Duitschland afzet vinden, aan de crediteurstaten kunnen worden overgemaakt.

Zoodra zij in werking treedt, zal de Bank kunnen beschikken over \$ 25 miljoen gestort kapitaal, alsmede over het saldo, dat de Generaal-Agent na afsluiting van zijn rekeningen overhoudt. De Duitse regeering zal voorts een niet rentegevend deposito tot een bedrag van 50 pCt. van de gemiddelde hoogte van het Annuity Account en wel een maximum van R.M. 100 miljoen bij de Bank onderhouden. Wil Duitschland voortloos participeren in het gedeelte van de winst der Bank, dat voor verlichting der 22 laatste annuïteiten bestemd kan worden, dan zal het een deposito op langen termijn van R.M. 400 miljoen ter beschikking van de Bank moeten stellen.

De commissie verwacht, dat de Bank zich in den loop der tijden zal ontwikkelen tot een instituut, dat zich niet uitsluitend en zelfs niet in de eerste plaats met herstellbetalingen zal bezighouden, doch dat ook de internationale handels- en financieele wereld met belangrijke, tot dusver ontbrekende faciliteiten zal verrijken. In het bijzonder acht zij het te hopen, dat de Bank een steeds inniger en waardevoller schakel zal worden in de samenwerking der centrale banken, een samenwerking, die noodzakelijk is voor de stabiliteit van het credietwezen der geheele wereld.

Dr. F. H. REPELIUS.

IJZER EN STAAL IN 1928.

II (Slot).

Voor de ijzer- en staalindustrie van Frankrijk was 1928 een zeer goed jaar. Nadat in Juni de wettelijke stabilisatie van den franc een feit was geworden, herstelde het bedrijfsleven zich hoe langer hoe meer en nam de binnenlandsche vraag naar ijzer en staal, die zich voor dien tijd reeds in gunstigen zin was begonnen te ontwikkelen, hoe langer hoe meer toe. De productie kon dan ook sterk worden opgevoerd. Daarnaast behoefde niet als in 1927 de export te worden geforceerd. Deze was dan ook, hoewel ten opzichte van de productie nog zeer belangrijk, in 1928 veel lager dan in het jaar te voren. Zoodaans hierboven reeds werd opgemerkt, was de verbeterde prijsituatie voor staalproducten op de wereldmarkt dan ook voor een groot deel te danken aan de vermindering van den druk daarop o.a. door Frankrijk in 1927 uitgeoefend.

Onder de geschetste omstandigheden stegen zoowel de prijzen van ruwijzer als van halffabrikaten en walsproducten op de Fransche markt, doch de laatste in veel sterkere mate dan de eerste. Stafijzer noteerde begin Januari 1928 ongeveer 570 frcs. en in Januari van dit jaar ongeveer 730 frcs. De prijs van gieterij-ijzer No. 3 was in Januari 1928 425 frcs. en zij steeg in den loop van het jaar tot 450 frcs. Sedert Februari van dit jaar is de notering 475 frcs.

Begin 1928 kwam een verkooporganisatie tot stand voor halffabrikaten en balkijzer; de gevolgen hiervan voor het prijsniveau gingen hand aan hand met die van de toenemende binnenlandsche vraag.

De leden van het O.S.P.M. verlangden de prijsconventie voor gieterij-ijzer, die op 1 Januari 1929 afliep, tot 1 Januari 1931. De prijsconventie voor hematiet, die in het begin van het jaar voorloopig tot 1 April d.a.v. werd verlengd, bleef verder gedurende het geheele jaar tengevolge van allerlei moeilijkheden bij de onderhandelingen over de voortzetting daarvan, dit voorloopig karakter behouden. Eerst in Januari van dit jaar slaagde men erin de overeenkomst opnieuw in meer gesloten vorm tot stand te brengen. Zij loopt 31 December a.s. af.

Een toenemende concentratie-beweging in de Fransche ijzer- en staalindustrie was te constateeren, terwijl verder verschillende ijzer- en staalbedrijven belangen verwierven bij den mijnbouw met de bedoeling om zich door uitbreiding der kooksproductie een vastere grondstoffenbasis te verschaffen. Hoewel de kooksproductie in de laatste jaren aanzienlijk is toegenomen, is de Fransche ijzer- en staalindustrie, wat haar voorziening met kooks betreft, altijd nog afhankelijk o.a. van Duitschland, België en Nederland.

In Maart 1928 bracht het Fransche Parlement ingrijpende wijzigingen in het tarief van invoerrechten. Bij deze gelegenheid werd het invoerrecht op gieterij-ijzer van 50,70 tot 55 frcs. en dat voor hematiet van 50,70 tot 80 frcs. verhoogd.

* * *

In Engeland was zoowel de productie van ruwijzer als van ruwstaal in 1928 minder dan in 1927. Bij deze vergelijking dient er rekening mede gehouden te worden, dat in de eerste maanden van 1927 — na afloop van de staking in de kolennijsverheid — de productie van ijzer en staal zeer hoog werd opgevoerd. De totale ruwstaalproductie van 1927 was dan ook hooger dan die van eenig jaar na den oorlog, zoodat, op zichzelf beschouwd, 1928 in dit opzicht niet ongunstig mag worden genoemd. Het productiecijfer behoorde tot de hoogste van de jaren na 1918, terwijl er — gemeten aan de productie van 1913 — een stijging is. Deze blijft echter beneden de stijging, welke de Europeesche productie in vergelijking met dat jaar te zien geeft.

Dat 1928 dus een vrij goed figuur maakt wat de staalproductie betreft, is aan verschillende omstandigheden te danken. Sedert 1 September 1927 bestaat er tusschen de staalproducenten een prijsconventie, die betrekking heeft op eenige walsproducten. Den consumenten, die zich verbinden uitsluitend Engelsch materiaal te betrekken, wordt een vrij belangrijke reductie op de vastgestelde minimum-prijzen toegestaan. Zoolang het Continentale materiaal ruim werd aangeboden en de prijzen daarvan laag waren, was de neiging van de verbruikers om slechts het nationale product te koopen gering, doch in den loop van het jaar werd het aanbod op de staalmarkt minder ruim, de leveringstermijnen werden langer en de prijzen liepen belangrijk op. De Engelsche prijzen daarentegen — die reeds op een hoog niveau lagen — werden niet of slechts weinig verhoogd, sommige waren eind 1928 zelfs lager dan in het begin van het jaar. Teekenend voor de prijspolitiek van de producenten is b.v., dat in Februari 1928 de prijzen van plaat-, balk- en profielijzer met 5 sh. verhoogd werden, doch tegelijkertijd ook de op de prijzen van deze producten gegeven reductie met 5 sh. werd opgevoerd. Aan het einde van het jaar had dan ook een zeer belangrijk deel der verbruikers — aan de Noord-Oostkust zelfs alle scheepswerven — de verklaring afgegeven geen ander dan Engelsch materiaal te zullen gebruiken. Het resultaat hiervan is, dat de import in 1928 sterk is verminderd. De totale invoer van staal en staalproducten bedroeg in 1928 2,8 miljoen tegenover 3,9 miljoen ton in 1927.

Het Engelsche Gouvernement stelde de spoorwegen in staat de vrachten voor de grondstoffen der ijzer- en staalindustrie, nl. kolen, ertsen en kalksteen, te verlagen. De reductie op het vervoertarief werd op 1 December ingevoerd. Een verdere belangrijke tegemoetkoming zal de industrie dit jaar, nl. met ingang van 1 October verkrijgen, wanneer als gevolg van een hervorming van het belastingstelsel de plaatselijke belastingen voor de industrie aanzienlijk minder zullen worden.

Terwijl dus de staalindustrie een vrij gunstig jaar had, kan hetzelfde niet gezegd worden van de ruwijzer-produceerende industrie. In de eerste plaats was — zooals in den aanvang van dit overzicht reeds werd opgemerkt — de conjunctuur voor ruwijzer lang niet zoo gunstig als voor staal, doch bovendien is er voor den weinig welvarenden toestand van de Engelsche ruwijzerindustrie een diepere oorzaak aan te wijzen, welke reeds vroeger in dit blad, nl. in het overzicht over 1927, uitvoerig werd besproken.¹⁾ Wij kunnen deze uiteenzetting niet beter resumeeren dan door een uitspraak van een gezaghebbende Engelsche ijzerhandelsfirma aan te halen, die zich in een verslag over den toestand van de industrie in 1928 aldus uitlaat: „No industry can claim to be wholly efficient whose units of production are so palpably deficient as are the bulk of the blast furnaces of Great Britain.”

Inderdaad heeft het toenemend gebruik van schrot voor de staalbereiding — ook in Engeland — het ruwijzergebruik nadeelig beïnvloed. Doch de industriële ontwikkeling heeft op ander gebied de gebruiksmogelijkheid van ruwijzer belangrijk vergroot en er is in zichzelf dan ook geen enkele reden — waar de wereldproductie van ruwijzer sedert 1913 met 11 pCt. is toegenomen en de productie van het Continent een stijging met 14 pCt. aanwijst — voor een daling met 35 pCt. van de Engelsche ruwijzerproductie. Vóór den oorlog was Engeland de belangrijkste exporteur van ruwijzer, doch als gevolg van de verouderde productiemethoden heeft het zijn leidende positie in dit opzicht reeds lang verloren en wordt de export van jaar tot jaar minder. In 1927 bedroeg de ruwijzeruitvoer nog geen 30 pCt. van die van 1913, in 1928 was het beeld iets gunstiger, nl. 40 pCt.

De hierboven vermelde vrachtverlaging voor de grondstoffen en de komende belastingverlaging zal ook hier van gunstigen invloed zijn op den kostprijs van het product, doch zoolang de outillage der industrie, die, wat de meeste harer centra betreft, met het oog op de grondstoffenvoorziening zeer gunstig gelegen is, geen moderniseering heeft ondergaan, zal er in den tegenwoordigen toestand weinig verandering komen. Er zijn vanzelfsprekend nog andere factoren, welke de huidige situatie van de Engelsche ijzer- en staalindustrie bepalen en die de mogelijkheid van hare reorganisatie beïnvloeden. Zonder twijfel zijn de moeilijkheden, die te overwinnen zijn om den achterstand in te halen buitengewoon groot, doch het geeft te denken, dat de industrie zelf voornamelijk heil verwacht van beschermende maatregelen.

Het prijsniveau voor ruwijzer was gedurende het geheele jaar laag. Cleveland-gieterij-ijzer noteerde begin Januari 65 sh. f.o.b. Middlesbrough, half Maart werd de prijs tot 66 sh. verhoogd en hij bleef verder het geheele jaar op dit niveau. Onder deze omstandigheden had de Engelsche markt weinig aantrekkelijks voor de Continentale exporteurs en zodoende bedroeg de ruwijzerinvoer in 1928 nog geen 100.000 ton tegenover bijna 600.000 ton in 1927. Aan de andere zijde nam in verband met de lage prijzen, welke voor het Engelsche ruwijzer werden gevraagd, de uitvoer toe van 275.000 ton in 1927 tot ruim 400.000 ton in 1928.

Tegen het einde van het jaar konden de scheepswerven van de Noord-Oostkust belangrijke orders boe-

¹⁾ Zie E.-S. B. van 13 Juni 1928.

ken tengevolge waarvan de bedrijvigheid in de staalfabrieken en daarmee de productie van ruwijzer voor de staalbereiding toenam. De zeer bescheiden productie van gieterij-ijzer bleek toen niet langer voldoende om in de behoefte te voorzien. Aangezien het verschijnsel van een te lage productie van gieterij-ijzer zich tegelijkertijd op het Continent voordeden en de prijzen aldaar een stijgende tendens vertoonden, konden ook de prijzen van Engelsch ijzer worden verhoogd. De producenten in het Cleveland-district zijn thans tot ver in het jaar uitverkocht en de prijs van gieterij-ijzer No. 3 is tot 72/6 gestegen.

* * *

Evenals in Europa was in 1928 ook in de *Ver. Staten van Noord-Amerika* de conjunctuur voor staal en staalproducten veel gunstiger dan voor ruwijzer, voorzover dit laatste bestemd is om verwerkt te worden in de gieterijen. Onder den invloed van een vrijwel algemeene groote industrieele, bedrijvigheid, die zelfs de voor de zomermaanden kenmerkende inzinking niet vertoonde, steeg de ruwstaalproductie tot ruim 50 miljoen ton, een hoeveelheid, die nimmer te voren bereikt was. In tegenstelling met wat het geval is, in de belangrijke Europeesche staal-produceerende landen, die voor den afzet van een groot deel van de productie op de exportmarkt zijn aangevozen, baseert de staalproductie van de *Ver. Staten* zich bijna geheel op het binnenlandsch verbruik. Slechts 6 à 7 pCt. van de productie wordt uitgevoerd. De toeneming van het staalverbruik in 1928 was vooral belangrijk in het bouwbedrijf en voor constructiewerk; ook de automobiellindustrie verwerkte in 1928 meer staal dan in 1927.

In de eerste maanden van het jaar werkte de depressie, welke vooral in de tweede helft van 1927 heerschte, nog na en waren de prijzen laag, doch later trad een stijging in. De vermindering van de bedrijvigheid, welke gewoonlijk begin April te constateeren valt, was in dit jaar (1929) niet te zien. De vraag naar staalproducten bleef zeer ruim, vooral van de zijde der automobiellindustrie. Ook de spoorwegen, die in 1928 niet tot de beste afnemers behoorden, kwamen in het begin van dit jaar met belangrijke orders aan de markt. In Maart van dit jaar bereikte de ruwstaalproductie een recordcijfer en de productie van het eerste kwartaal was alweer 1,2 miljoen ton hooger dan in hetzelfde tijdvak van 1928.

Ook de totale productie van ruwijzer was in 1928 hooger dan in 1927. In aansluiting bij de toenemende staalproductie steeg de ruwijzerproductie in den loop van het jaar aanzienlijk. De richting van de productielijn was tegengesteld aan die, welke zij gewoonlijk te zien geeft. In de voor de staalindustrie zoo gunstige conjunctuur deelden de ijzergieterijen in het algemeen niet. Dientengevolge daalde de productie van gieterij-ijzer van 5,6 miljoen ton in 1927 tot 4,3 miljoen ton in 1928. Het prijsniveau voor gieterij-ijzer was dan ook uitermate laag, lager dan het in vele jaren geweest is. Tegen het einde van het jaar verbeterde de vraag en konden de prijzen eenigszins verhoogd worden.

Bij het lage prijsniveau voor gieterij-ijzer bleef de invoer o.a. uit Europa, laag. De totale ruwijzerinvoer, die in 1925 en 1926 ongeveer 450.000 ton bedroeg, doch in 1927 tot 135.000 ton daalde, was in 1928 niet veel hooger. De import was 143.000 ton, waartoe Britsch-Indië met 57.000, Engeland met 50.000 en Nederland met 27.000 ton bijdroeg.

In Juni 1928 werd opgericht de Steel Export Association of America, met het doel om door een prijsregelend optreden de onderlinge concurrentie der Amerikaanse staalproducenten bij den export op te heffen. Eenzijds verdient de oprichting van deze organisatie de aandacht, omdat de beide belangrijkste staalproducenten van Amerika, die dikwijls tegenover elkaar stonden, nl. de United States Steel Corporation en de Bethlehem Steel Corporation er bij zijn aangesloten; anderzijds is zij van groote beteekenis, om-

dat er de toenemende belangstelling van de Amerikaanse producenten bij den export uit spreekt.

Zooals hierboven werd opgemerkt steunt de zeer groote staalproductie van de *Ver. Staten* bijna geheel op het enorme binnenlandsche verbruik. De uitvoer van ijzer en staal was in 1928 2,4 miljoen ton, in 1927 bijna 2 miljoen ton, of ongeveer de helft van wat Engeland, Frankrijk, Duitschland, en de tol-unie België-Luxemburg ieder voor zich exporteerden. Hoewel op zichzelf dus niet zonder beteekenis, is de export van de *Ver. Staten* in vergelijking met die van de Europeesche exporteurs bescheiden en gemeten aan de productie van het land zelf, is zij van gering belang. Het tegenwoordige niveau van de Amerikaanse productie hangt dus nauw samen met het binnenlandsche verbruik, dat thans een hoogte verkregen heeft als nooit te voren.

Een vermindering hiervan zou een verlaging van de productie ten gevolge hebben, doch deze zou kunnen worden gematigd door een grooteren uitvoer. Zelfs het toevoegen aan den uitvoer van een betrekkelijk klein gedeelte van de productie, zou reeds van ingrijpenden invloed kunnen zijn op de situatie van de wereldmarkt en het is vooral om die reden, dat de eensgezinde prijspolitiek van de Amerikaanse staalproducenten bij den export, zoals die haar uitdrukking heeft gevonden in de oprichting van de Steel Export Association, van zeer groote beteekenis is.

* * *

Aan de hand van de „Statistiek van den in- en uitvoer” uitgegeven door het Centraal Bureau voor de Statistiek en van eenige gegevens, welke ook thans weer welwillend werden verstrekt door de Directie der Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken te IJmuiden, geven wij in het volgende nog eenige cijfers betreffende de productie en den afzet van ruwijzer in *Nederland*.

Het Hoogovenbedrijf te IJmuiden werkte in 1928 op volle capaciteit, d.w.z. met 2 hoogovens. De ontwikkeling van de productie sedert het bedrijf in werking ging, is als volgt:

1924	91.100 ton.
1925	109.300 „
1926	142.500 „
1927	203.700 „
1928	258.000 „

Het verbruik van ruwijzer in ons land bedroeg in 1927 71.500 ton en in 1928 89.500 ton. Van deze hoeveelheden werd door het Hoogovenbedrijf resp. 39.500 ton of ruim 55 pCt. en 54.000 ton of ruim 60 pCt. geleverd. De ontwikkeling van het verbruik van het nationale product is alleszins gunstig te noemen; in het eerste bedrijfsjaar van het Hoogovenbedrijf leverde het ongeveer 35 pCt. van de binnenlandsche behoefte.

Het overige van de productie werd in het buitenland afgezet. Blijkens de uitvoer-statistiek van het Centraal Bureau bedroeg de ruwijzeruitvoer van *Nederland* (in metr. tonnen):

	1927	1928
Totaal	150.000	216.000
waarvan naar:		
België	34.700	61.600
Frankrijk	15.800	40.000
Duitschland	32.600	33.100
Ver. Staten	28.500	29.300
Gr. Britannië	14.000	15.100
Zweden	6.200	10.000
Italië	6.500	9.600
Denemarken	5.000	5.500

Een indruk van de beteekenis van het Hoogovenbedrijf als exportbedrijf verkrijgt men door kennis te nemen van den ruwijzeruitvoer van de voornaamste produceerende landen. Frankrijk voerde in 1928 626.500, Engeland 404.000 (de Engelsche Noord-Oostkust 180.500), Duitschland 254.500 en België-Luxemburg 99.000 ton ruwijzer uit.

Terwijl het Hoogovenbedrijf in 1925 en 1926 naast de binnenlandsche markt zijn belangrijkste afzetgebied in de Ver. Staten vond (waarheen in genoemde jaren resp. 52.000 en 57.000 ton ruwijzer werd uitgevoerd), is thans vooral de Belgische en de Fransche markt tot ontwikkeling gekomen. Dat het bedrijf zijn afzet in deze landen, waar de ijzerproductie de laatste jaren een sterke expansie vertoont en waar de productiekosten laag zijn, zoo aanzienlijk heeft weten op te voeren, is een symptoom van de bijzondere waardeering welke het nationale product, dank zij zijn goede kwaliteit, in het buitenland vindt.

G. S. K. B.

EXPORTMOEILIKHEDEN.

In het tijdschrift „Klei” van April jl. publiceerde mijn collega Ir. Timmer eenige gegevens omtrent moeilijkheden, in den weg gelegd aan den Nederlandschen steenfabrikant bij export zijner artikelen naar Duitschland. In dit artikel werd aangegeven op welke wijze te ageeren zou zijn tegen de zeer willekeurige toepassing van het douanetarief, en het, als gevolg van verordeningen van enkele regeeringspresidenten, practisch boycotten der Nederlandsche baksteenen voor den woningbouw. Sinds korten tijd schijnen de boven gememoreerde moeilijkheden grootendeels overwonnen te zijn.

Naar aanleiding van bovenstaand artikel is het ongetwijfeld van belang eenige mededeelingen te doen aangaande den export der baksteenen naar de Verenigde Staten van Noord-Amerika.

Deze export dateert slechts van 1922. Wellicht werden voor dien tijd eenige kleine partijen geëxporteerd, doch dit is in elk geval van geen beteekenis geweest.

De exportcijfers bedragen voor Nederland:

1922	5.638	ton of	2.819.000	baksteenen
1923	64.050	„ „	32.025.000	„
1924	7.346	„ „	3.673.000	„
1925	11.771	„ „	5.885.500	„
1926	46.490	„ „	23.245.000	„
1927	24.395	„ „	12.197.500	„
1928	18.430	„ „	9.215.000	„

Leggen we nu eens de exportcijfers van België naast de bovengenoemde. We vinden dan:

1923	2.613.000	baksteenen
1924	18.550.000	„
1925	49.013.000	„
1926	60.907.000	„
1927	78.180.000	„
1928	60.153.000	„

Natuurlijk is de vermeerderde export van België een der oorzaken van de vermindering van den Nederlandschen export. Dat de invloed niet grooter is geweest, is te danken aan de betere kwaliteiten der Nederlandsche baksteenen, waardoor deze als „face-brick” worden geleverd, terwijl de Belgische uitsluitend als „common-brick” gaan. Het is wel duidelijk, dat de geringe export der Nederlandsche „face-brick” geen invloed zal hebben op de prijzen der Amerikaanse „face-brick”, temeer waar het gebruik van „face-brick” in Amerika zeer groot is, terwijl deze worden geleverd door de Amerikaanse fabrieken in kwaliteiten en schakeeringen als Nederland ze nimmer zal kunnen leveren als gevolg van het verschil in grondstof. De concurrentie heeft dus plaats met de eenvoudige „face-brick” en wel in ’t bijzonder met de zogenaamde „colonial brick”.

Bijna elke import vindt in een land als Amerika met zijn sterk protectionistisch karakter felle oppositie, niet alleen bij de fabrikanten doch ook bij de handelaren. Een staaltje hiervan ondervond ik persoonlijk in Philadelphia, waar een handelaar in bouwmaterialen me meedeelde, het Amerikaanse fabriekaat te prefereren, zelfs bij een prijsverschil van \$ 2 à \$ 3 per duizend (op den prijs van pl.m. \$ 25), hoewel dit verschil voor hem als zuivere winst was te

beschouwen, aangezien elk risico was weggenomen. Geen wonder derhalve, dat reeds eenige jaren geleden actie werd gevoerd tegen dezen invoer. Invoerrechten op baksteenen leggen was niet mogelijk, omdat ze op de „freelist” stonden en ook Nederland geen invoerrechten op Amerikaansche steenen heft. Hiervoor zou derhalve wetswijziging noodig zijn. Als eenige uitweg werd gevonden het stempelen van elken steen met „made in Holland” enz., natuurlijk in de hoop, dat dit een onoverkomenlijk bezwaar zou zijn, althans den import zeer zou bemoeilijken. Waar de actie hoofdzakelijk was gericht tegen de „common-brick” werd toegestaan de „face-brick” van Nederlandsch fabriekaat vrij te laten. Het behoeft geen betoog, dat de geheele actie in hoofdzaak uitging van de „Common Brick Manufacturers Association of America”, meer speciaal van de afdeeling New Jersey en omgeving, omdat de invoer der buitenlandsche steenen zich nagenoeg uitsluitend concentreert op New York.

Niettegenstaande de voorgeschreven stempeling groeide de import der „common-brick” nog aanzienlijk, zooals de hierboven genoemde cijfers uitwijzen. Een schitterende gelegenheid tot verkrijging van invoerrechten op steen deed zich voor bij de nieuwe presidentsverkiezing in Amerika, waarvan de protectionisten het volle (overvolle!) gebruik trachten te maken. Duchtig werd de groote trom geroerd. Alle krachten werden gemobiliseerd, ten einde den import zooveel mogelijk te bemoeilijken, zoo niet onmogelijk te maken; de hulp werd ingeroepen o.a. van de „United Brick- & Clay Workers Union of America”, „Bricklayers, Masons and Plasterers International Union”, terwijl er tevens bijgehaald werden de groote verliezen als gevolg van den import, geleden door de kolonmijnen en door de spoorwegmaatschappijen ten gevolge van het mindere vervoer. Natuurlijk werden niet genoemd de havenkosten, lossingskosten enz. der inkomende ladingen baksteenen. Maar hierover later.

Als gevolg van de belofte van de republikeinen de bescherming, speciaal der landbouwers, ter hand te nemen, zoodra hun candidaat gekozen zou worden, werd reeds in Januari van dit jaar begonnen met het houden van „hearings” voor de „Committee on Ways and Means”. Uitdrukkelijk werd verklaard, dat de geheele behandeling der invoerrechten een interne aangelegenheid was, zoodat buitenlandsche officieele personen en lichamen zich hier niet mee te bemoeien hadden. Zelfs werden geen buitenlanders toegelaten. Naderhand schijnt hierin eenige verandering te zijn gekomen, doch de geheele overhaaste behandeling gaf wel zeer sterk den indruk, dat men voorkomen wilde, dat het buitenland bezwaren tegen verandering van het tarief zou kunnen inbrengen, aangezien absoluut geen tijd van voorbereiding werd gelaten.

Dat in het buitenland een zeer onaangename stemming ontstond, is vanzelfsprekend. In Italiaansche, Fransche en andere kranten en tijdschriften werden tamelijk felle artikelen gepubliceerd. Pogingen in het werk gesteld, ten einde te verkrijgen, dat door enkele landen gezamenlijk zou worden geprotesteerd, konden niet slagen, mede als gevolg van politieke en andere redenen (conferentie Parijs?). Wel werd de mogelijkheid opengesteld de bezwaren schriftelijk bij de betreffende commissie in te dienen, terwijl zoo juist het bericht komt, dat nog eens „hearings” gehouden zullen worden, alvorens het ontwerp bij den Senaat zal worden ingediend.

Thans bestaat dus tevens de mogelijkheid de onjuiste voorstellingen, gewekt door de mededeelingen tijdens de eerste „hearings”, te weerleggen.

Interessant is het na te gaan, welke argumenten bij de „hearings” ter tafel zijn gebracht, en in hoeverre ze den toets der critiek kunnen doorstaan. Hoe dit voor de andere artikelen is, kan ik natuurlijk niet beoordeelen, maar zeer zeker is het gewenscht, dat belanghebbenden zich terdege met het verslag der „hearings” bezighouden.

Onmiddellijk springt in het oog, dat de argumenten voor invoerrechten alle zonder uitzondering slaan op den Belgischen steen en *niet* op het Hollandsche product. Waarom dan de vraag naar invoerrechten ook op Hollandsche steenen?

De Belgische „common-brick” wordt in New York zeer veel als Hollandsch fabrikaat verkocht, hetgeen me bleek uit de gesprekken met eenige der grootste handelaren in bouwmaterialen aldaar, die zeer verwonderd waren, toen ik hun vertelde, dat de mij door hun vertoonde steenen de bekende „Belgen” waren. Zeer zeker zal het verwonderen, dat stempeling geen aanwijzing kon geven. Het schijnt echter, dat de steen, ingevoerd door de „Fimacor”, de groote importeur voor Belgischen steen, hoewel van Amerikaansch formaat zijnde, officieus vrijgesteld is van stempeling.

Beginnen we met den arbeidstijd en -loonen. Beweerd werd, dat de arbeidsweek in de steenindustrie in Amerika 3 uren korter is dan in België. Dit is mogelijk, maar voor Nederland hebben we 48—50 uren, terwijl op de fabrieken door mij bezocht in Ohio en Pennsylvania 6 × 9 uren is 54 uren werd gewerkt. Volgens deze fabrikanten was dit algemeen! Ook op Zaterdag wordt 9 uren gewerkt!

De loonen werden aangegeven als bedragende \$ 4 tot \$ 8 per dag; op de door mij bezochte fabrieken bedroegen ze \$ 4 tot \$ 5,50 per dag met weer dezelfde mededeeling dat dit algemeen is.

De loonen in België (stilzwijgend ook Nederland) worden aangegeven als te zijn \$ 0,90 per dag, doch voor Nederland bedragen ze \$ 2,25 tot \$ 3 per dag.

Hoe uiterst misleidend het is thans te beweren, dat derhalve de kostprijs der steenen in Amerika veel duurder moet zijn, is gemakkelijk aan te toonen. In 1925 publiceerde de vroegere bekende Deutsche democratische afgevaardigde Erkelenz hieromtrent eenige cijfers. Ik wensch slechts het volgende te memoreeren. In een steenbakkerij te Chicago levert een machine 49.000 steenen per uur. Hiervoor is noodig één werkmán. In Nederland zullen per man per dag nog geen 1.000 steenen gemaakt kunnen worden. Indien nu de eerste werkmán \$ 5 en de tweede \$ 2 per dag verdient, welke arbeider is dan het duurste?

Omtrent de kostprijzen worden natuurlijk zeer uiteenlopende inlichtingen verstrekt. De Amerikanen geven op als kostprijs voor hun „common-brick” \$ 13,42, geleverd te New York, voor de Belgische „common-brick” volgens officieele Amerikaansche cijfers \$ 4,75, volgens de Amerikaansche collega's \$ 3,34, volgens de Belgische opgaven \$ 4,30 tot \$ 4,65, alles per 1000 stuks langszij zeeschip Antwerpen. De prijs van het Nederlandsch fabrikaat is natuurlijk Dollars hooger en is minstens \$ 12 langszij zeeschip.

Een zeer belangrijk punt is de kwestie der zeevracht. Volgens mededeelingen op de „hearings” gedaan, gaan de baksteenen (ook de Nederlandsche!) veelal als ballast naar Amerika; door anderen worden vrachten genoemd van \$ 1,87½ tot \$ 2 per 1000 stuks. Voor Nederland is dit een absolute onwaarheid. De laagste vracht is ongeveer \$ 7 per 1000 stuks, maar als regel wordt meer betaald.

Voor België staat deze kwestie geheel anders. Het vervoer heeft daar nagenoeg uitsluitend plaats door de Lloyd Royal Belge, welke scheepvaartmaatschappij volgens inlichtingen wordt gesubsidieerd, resp. voor dividend werd gegarandeerd, door den Belgischen staat. Door de fabrikanten en scheepvaartbelangen werd opgericht de verkoopcentrale te New York: de Fimacor Products Corp. Door de Fimacor en de Lloyd Royal Belge wordt beweerd, dat de zeevracht \$ 6 tot \$ 6,50 per 1000 stuks bedraagt. Vreemd doet deze bewering aan, indien we bedenken, dat de verkoopprijs der Belgische „common-brick” te New York is \$ 11,50. De kosten tot langszij zeeschip Antwerpen bedragen \$ 4,75, de zeevracht \$ 6,25, samen \$ 11. De Fimacor geeft aan als kostprijs te New York over 243.000.000 gedurende 1925/28 ingevoerde steenen \$ 11,50 tot

\$ 12,40, waarbij volgens hare mededeelingen nog moeten worden opgeteld de algemeene onkosten, provisiës, afleveringskosten en winst.

Verkoopprijs is \$ 11,50, waar blijven lossingskosten New York, opslagkosten, verkoopkosten, risico en tenslotte de winst? En wat te zeggen van de aanbieding voor het jaar 1929 à \$ 10,80 door de Fimacor? Meer geloof vindt bij mij de mededeeling door den directeur-generaal van Royal Belge, Mr. Velge en zijn agent te New York, Mr. Nash (voordien directeur van de Fimacor) aan het secretariaat van de New York and New Jersey Common Brick Association gedaan, dat concurrentie tegen de Belgen onmogelijk was, omdat ze de zeevracht eventueel tot \$ 2 per 1000 zouden kunnen verlagen.

De bij de „hearings” opgegeven invoercijfers zijn wel zeer sterk tendentius. O.a. wordt beweerd, dat de invoer van minder dan 3.000.000 in 1925 gestegen is tot meer dan 100.000.000 in 1927. Het is duidelijk, dat het eerste cijfer alleen betrekking heeft op de Belgische steenen (Nederland voerde in 1925 reeds 32.000.000 steenen in), het laatste cijfer echter op den totalen import.

Voor Nederland blijkt de invoer sterk dalende. Geschermd wordt met een import-cijfer voor het volgende jaar van 500.000.000 (alle in ballast te vervoeren?).

Berekend worden de verliezen aan werkdagen op de steenfabrieken door den invoer op 100.000, hetgeen natuurlijk absoluut willekeurig is en veel te hoog. Doch nemen we aan 100.000 werkdagen, dan geeft dit een loonverlies van \$ 500.000. Voor de lossing van de steen uit het zeeschip te New York wordt betaald p.l.m. \$ 3,75 p.m., derhalve een gezamenlijk bedrag van \$ 375.000, voor ruim 95 pCt. uit loon bestaande. Hierbij komen haven- en piërgelden enz. Het loonverlies is per saldo derhalve niet groot als er tenminste van verlies gesproken kan worden.

Opgemerkt wordt, dat voor het branden van 100.000.000 baksteenen benodigd zouden zijn 50.000.000 ton kolen. Oorspronkelijk dacht ik aan een drukfout, doch later wordt hetzelfde cijfer nog eens herhaald en dan berekend, hoeveel wagons voor transport benodigd zouden zijn geweest. Elk vakman weet, dat de hoeveelheid steenkolen, benodigd voor het branden van 100.000.000 steenen, 5000 tot hoogstens 20.000 ton bedraagt, al naar gelang van den oven.

Ik zou nog meer onnauwkeurigheden kunnen opsommen, doch ben van meening, dat het bovengemelde reeds voldoende is.

Nog wil ik vermelden, dat het aangevraagde invoerrecht varieerde voor de Belgische „common-brick” \$ 5,25, voor de Nederlandsche „face-brick” van \$ 5,25 tot \$ 10,—. Voorgesteld wordt een uniform tarief van \$ 1,25 per 1000 stuks.

Zeër lastig zullen worden de voorgestelde regels omtrent de waarde-bepalingen der ingevoerde artikelen. Het ware te wenschen, dat alle Nederlandsche importeurs eensgezind achter de Nederlandsch-Amerikaansche Kamer van Koophandel stonden, ik geloof zeker, dat alsdan meer te bereiken zoude zijn als met de verschillende particuliere acties.

G. C. LIMBORGH MEIJER.

Groningen, Juni 1929.

BALTIC AND INTERNATIONAL MARITIME CONFERENCE.

Op 13 en 14 Juni 1929 werd te Newcastle on Tyne de jaarlijksche vergadering van de Baltic and International Maritime Conference gehouden. Aan het aldaar uitgebrachte jaarverslag zij ontleend, dat deze internationale reedersorganisatie, (waarbij in 1920 nog slechts een tonnage van 3.256.100 B.R.T. aangesloten was) thans een tonnage van 9.315.930 B.R.T. omvat of ongeveer 1/7 van de wereldvloot. De jaarlijksche groei is vooral den laatsten tijd aanmerkelijk geweest; het afgelopen jaar nam zij toe met

bijna 500.000 B.R.T. Nederland is in de Conference vertegenwoordigd met 295 schepen, inhoudende 1.142.323 B.R.T., derhalve 2/5 der totale Nederlandse koopvaardijvloot.

Gelijk in het jaarverslag passeerden ook in de openingsrede van den Voorzitter, den heer John Denholm, vele onderwerpen de revue, die reeds sinds jaren in het middelpunt der belangstelling in scheepvaartkringen staan, zooals het vraagstuk der dubbele belasting, internationale regelingen van de minimum uitwatering, van de veiligheid ter zee, van den arbeid van zeelieden, de aanvaarding van de conventies inzake het zeehavenregime, sanitaire formaliteiten enz. In deze rede werd verder de aandacht gevestigd op de zeer goedkope diensten, goedkoop dan eenig ander vervoer, welke door de scheepvaart aan de gemeenschap bewezen worden. Ofschoon de kosten van het bedrijf belangrijk gestegen zijn, verschillen de vrachten weinig van die van voor den oorlog. Aan het materiaal wordt de grootste zorg besteed en voortdurend worden snellere en beter ingerichte schepen in de vaart gebracht.

Het probleem der handelsbelemmeringen kwam eveneens opnieuw ter sprake. Op voorstel van den heer Hudig (Amsterdam) werd een resolutie aangenomen, waarin de Conference allen steun toezegt aan de pogingen door verschillende lichamen ondernomen tot opheffing van de kunstmatige hinderpalen, die een gezonde ontwikkeling van handel en verkeer in den weg staan.

Een geheel nieuw punt werd aan de orde gesteld door den heer de Monchy (Rotterdam), die het voorstel deed tot instelling van een afzonderlijke afdeling voor tankschepen binnen het kader der Conference. Dit lichaam zal hierdoor aan invloed winnen, terwijl de reeders van tankschepen zodoende voor betere behartiging van hun gemeenschappelijke belangen, die in vele opzichten verschillen van die van gewone vrachtschepen, kunnen zorg dragen. Het Bestuur werd gemachtigd tot de vorming van een „tankersectie” over te gaan.

Behoudens een motie, waarin voldoening wordt uitgesproken over het tot stand komen van het Kellogg Pact en aandrang wordt uitgeoefend op de regeeringen der zeevarende naties om al die maatregelen te nemen, welke een oorlog onmogelijk maken, betroffen de overige agendapunten in hoofdzaak de twee voornaamste werkzaamheden der Baltic Conference, namelijk het documentaire werk en de actie, welke steeds gevoerd wordt tegen voor de scheepvaart hinderlijke toestanden in bepaalde havens.

Met betrekking tot den moeizamen arbeid, door den Documentary Council ondernomen om de algemeene erkenning en aanvaarding van overeengekomen standaard-charters te verkrijgen, werd in de te Newcastle aangenomen resolutie de medewerking van de organisaties van bevrachters en kooplieden verzocht om ook hunnerzijds hun leden te bewegen niet af te wijken van de vastgestelde vervoerovereenkomsten en uitdrukkelijk de bereidwilligheid van reeders naar voren gebracht om over de formulering van verdere documenten met de kooplieden te onderhandelen. In een andere resolutie werd strenge veroordeeling uitgesproken van het gebruik in charters te bedingen, dat agenten en stuwadoors door bevrachters worden aangewezen. Voorts werd besloten in behandeling te nemen het vraagstuk, volgens welk recht en voor welke rechtbank geschillen over charterclausules moeten worden opgelost, indien hieromtrent te voren niets is overeengekomen.

Wat de tweede hierboven genoemde werkzaamheid betreft, in de eerste plaats kwam opnieuw ter sprake de afkeurenswaardige politiek der Spaansche belastingautoriteiten, die van vreemde schepen onevenredig hoge boeten heffen voor onbeteekenende overtredingen van de douanevoorschriften. Ofschoon hierover in het afgelopen jaar reeds veel te doen is ge-

wepst, is deze zaak nog niet tot een bevredigend einde gebracht.

In de tweede plaats werd uitvoerig stilgestaan bij de onderling uiteenlopende, maar in vergelijking met die, geldend op het vasteland, over het algemeen zeer hoge kosten, welke in Britsche havens in rekening worden gebracht voor het laden en lossen van bepaalde goederen. Het Bestuur werd verzocht pogingen bij de desbetreffende Britsche organisaties te doen om verminderig te verkrijgen van deze onredelijke lasten, die ook op den economischen toestand van Engeland zelve een ongunstigen invloed uitoefenen.

H. E. SCHEFFER.

TOESTAND EN VOORUITZICHTEN VAN ONZE HARINGVISSCHERIJ.

1928 was een rijk haringjaar en gaf een heel wat grotere productie van gezouten Noordzeeharing dan 1927. In het najaar waren de vangsten zoo ruim, dat de Britsche zouters na den 8en November geen haring meer kochten, omdat de markt van pekelharing overvoerd werd en de prijzen in verband daarmee sterk daalden. Desondanks en niettegenstaande de Schotsche zomervisscherij later was aangevangen dan in het voorafgaande jaar, overtrof de totale productie van gezouten Noordzeeharing die van 1927 met 315.000 ton of rond 15 pCt.

Deze aanmerkelijk grotere hoeveelheid was omstreeks Mei van dit jaar vrijwel in consumptie gebracht. Niettemin was onze pekelharing van de teelt 1928 gemiddeld niet naar verhouding minder waard, dan die van de teelt 1927. De waarde per kantje daalde nl. van f 17.20 in 1927 tot f 16.60 in 1928, dus met iets meer dan 3 pCt.

Daar het grootste deel der haring in October en November werd gevangen, bestond er aanvankelijk nog vrees, dat men deze vóór het begin van het seizoen 1929 slechts tegen lage prijzen zou kunnen verkoopen. Ook dit viel echter mede: volgens onze officieele handelsstatistiek was nl. de gemiddelde waarde per 100 KG. van onze uitgevoerde pekel- en steurharing in het tijdvak 1 Januari—1 Mei 1928 f 17.34 en in het tijdvak 1 Januari—1 Mei 1929 f 16.23 of ruim 6 pCt. minder.

Dit gunstige verloop was te danken aan verschillende omstandigheden. Vooreerst was er bij het begin van het seizoen 1927 nog eenige haring van de vorige teelt voorradig, terwijl dit bij den aanvang van het seizoen 1928 niet het geval was. De kwaliteit der haring was verder verleden jaar veel beter dan in 1927. In den zomer en den herfst was de weersgesteldheid, vooral in de Oostzee-staten, gunstiger voor het vervoer naar de afzetgebieden in het binnenland. Er kwam minder van het goedkope Noorsche product aan de markt en Sovjet-Rusland kocht aanmerkelijk meer daarvan. Polen hief zijn invoerbepalingen op. De overvloedige oogst en de goede kwaliteit der aardappelen in Duitschland en de mislukking van den aardappelooft, de schaarschte van groenten en de geringe aanvoer van versche visch in de Oostzee-staten waren eveneens bevorderlijk voor het verbruik van gezouten Noordzeeharing. Bovendien bevorderden de maatregelen, welke ingevolge de Haringwet 1927 tegen de misbruiken in onzen haringhandel werden genomen, den afzet van ons product in het bijzonder.

Het prijsgemiddelde zou in 1928 ongetwijfeld een heel wat hooger cijfer bereikt hebben, indien de maatjesharing in Juli niet zoo buitengewoon goedkoop ware geweest. Gemiddeld per kantje bracht deze soort haring in die maand nl. niet meer dan f 8.88 op en de hoeveelheid, welke er toen van werd aangebracht, vormt bijna 12 pCt. van de totale haringvangst in dat jaar.

De sterke prijsdaling ontstond, doordat er van deze soort haring veel te veel werd aangevoerd, in aanmerking genomen, dat daarvoor slechts een be-

perkte afzetmogelijkheid bestaat. Eensdeels vormde de maatjesharing een abnormaal groot deel van de vangst en anderdeels waren de vangsten buitengewoon ruim en waren er veel schepen, die in die maand hun vangsten aanvoerden. De beide laatstgenoemde factoren houden nauw verband met de plaatsing van motoren in de meeste loggers. Vooreerst toch plegen de motorloggers ongeveer 1½ maal zoveel te vangen als de zeilloggers en in de tweede plaats maken zij kortere reizen, zoodat zij van de reizen, aangevangen in de tweede helft van Juni of begin Juli, reeds in Juli terugkeeren, de zeilloggers meestal pas in Augustus.

Dit jaar nu belemmerde de werkstaking der visschers het uitvaren ter haringvangst van de Scheveningsche vaartuigen, welke een belangrijk deel van onze vloot vormt. Wordt de deelneming aan de haringvisscherij dier schepen daardoor zoodanig vertraagd, dat minder reizen in Juli beëindigd worden dan verleden jaar, dan vermindert dit de kans, dat de markt voor de maatjesharing evenals verleden jaar overvoerd zal worden en dat de prijzen dientengevolge tot een laag peil dalen. Bovendien is het zeer de vraag, of de maatjesharing weer zulk een groot deel van de vangst zal uitmaken. In dit opzicht zijn de vooruitzichten dus bemoedigend.

Een gunstigen invloed op den prijs der haring zal vermoedelijk ook uitoefenen de maatregel der Schotten, om het haringseizoen voor de Schotsche westkust en bij Ierland pas op 20 Mei en aan de Schotsche oostkust en bij de Shetland-eilanden op 10 Juni te openen. Verder zijn de Britsche belanghebbenden voornemens, om indien in het najaar de visscherij bij Yarmouth en Lowestoft weer te overvloedige vangsten zou opleveren, evenals verleden jaar, het zouten te beperken.

Op grond van wetenschappelijke onderzoekingen verwacht men in het nieuwe seizoen weder een overvloed van haring in de Noordzee, die echter gemiddeld kleiner van stuk zal zijn, dan in 1928 en, naar men eenigermate vreest, niet zoo goed van kwaliteit. In dat opzicht zijn de vooruitzichten dus minder goed.

Over het algemeen is de toestand van het haringvisscherijbedrijf in de laatste jaren aanmerkelijk verbeterd. De moeilijkheden, waarmede dit bedrijf na den oorlog te kampen heeft gehad, vloeiden in hoofdzaak voort uit de wanverhouding, welke tusschen de prijzen der gezouten Noordzeeharing en de productiekosten was ontstaan. Per kantje geproduceerde haring toch waren die kosten in veel sterker mate gestegen, dan de prijs, welke men er gemiddeld voor kon bedingen. De afzetgelegenheid was door vermindering van de koopkracht in een groot deel der Europeesche afzetgebieden aanmerkelijk ongunstiger geworden en het productie-vermogen der bij de Noordzeeharingvisscherij betrokken landen was niet naar verhouding afgenomen.

Allengs echter heeft eenerzijds de koopkracht in enkele dier afzetgebieden zich weer in meer of mindere mate hersteld en is anderzijds het productie-apparaat kleiner geworden. De haringvisschersvloeten van Groot-Brittannië, Nederland en Duitschland, de voornaamste producenten van gezouten Noordzeeharing, telden nl. in 1913 en 1927 respectievelijk:

Landen	1913			1927		
	Stoom-loggers	Motor-loggers	Zeil-loggers	Stoom-loggers	Motor-loggers	Zeil-loggers
Gr.-Brittannië..	1508	655	1554	1148	475	85
Nederland	41	12	698	57	68	194
Duitschland....	75	18	163	70	33	32
Tezamen ..	1624	685	2415	1275	576	311

Het aantal schepen van elke soort, maar vooral het aantal zeilschepen, was dus in 1927 reeds aanzienlijk verminderd.

Bovendien is men er door het verbouwen van zeil-

loggers tot motorloggers hier te lande in geslaagd, de productiekosten per kantje gevangen haring aanmerkelijk omlaag te drukken.

Om een indruk te geven van het daardoor verkregen voordeel, publiceert de technische subcommissie uit de Commissie voor de haringvisscherij in het onlangs verschenen rapport dier Commissie de volgende berekening:

„Rekent men voor de verbouwing een gemiddelden prijs van f 13.000 en neemt men aan, dat er (door den motorlogger) 6 reizen gemaakt worden tusschen half Mei en half December, dan zal er ongeveer f 1100 aan olie zijn verbruikt. Op het onderhoud van visch- en zeiltuig spaart men, volgens een bekend Scheveningsch reeder pl.m. f 600, op sleeploon f 300, of te zamen f 900. Afschrijving op den motor stellende op f 1300 's jaars, rente van de f 13.000 op f 780 's jaars en reparatie aan den motor op gemiddeld f 400 's jaars, dan bedragen de kosten voor den verbouwen logger dus meer: f 1300 + f 780 + f 1100 + f 400 = f 2680. Het bedrag van pl.m. f 2700 moet dan goedgeemaakt worden door groter vangst.

„Uit mededeeling van bedoelden Scheveningschen reeder blijkt voorts, dat het personeel van den motorlogger te zamen niet duurder behoeft te zijn, dan dat van een zeillogger, de motordrijver krijgt f 1:— per dag meer loon, doch in plaats van 27 pCt. der besomming aan loon, kan men ten gevolge van groter vangst met 26 pCt. volstaan.

„Nu bedroeg in 1925 de gemiddelde vangst per zeillogger pl.m. 665 kantjes, per motorlogger pl.m. 1075 kantjes, in 1926 (volgens cijfers gepubliceerd in de Vlaardingsche Courant) resp. 920 en 1836 kantjes. In 1925 ving de motorlogger gemiddeld pl.m. 400 kantjes meer, in 1926 pl.m. 900 kantjes meer. Bij een gemiddelden prijs van f 24 per kantje in 1925 en van f 18 in 1926 verkeert de motorlogger dus ver in het voordeel.”

In 1927 en 1928 was de verhouding nog gunstiger voor de motorloggers. Deze vingen toen gemiddeld resp. 2385 en 2643 kantjes en de zeilloggers 1132 en 1396 kantjes, zoodat zij gemiddeld resp. 1253 en 1247 kantjes meer vingen, terwijl de gemiddelde prijs per kantje resp. f 17.20 en f 16.60 bedroeg.

Tusschen de productie-kosten per kantje gezouten Noordzeeharing en de prijzen, gemiddeld daarvoor betaald, is dus meer evenwicht ontstaan en het bedrijf is meer gezond geworden.

Het geeft thans echter aan heel wat minder menschen werk. Het aantal schepen toch, dat er aan deel neemt, is sterk verminderd. In 1913 bestond het uit 40 stoom-, 11 motor- en 561 zeilschepen, in 1914 uit 42 stoom-, 13 motor- en 606 zeilvaartuigen en in het nieuwe seizoen zullen vermoedelijk slechts 58 stoomloggers, ongeveer 200 motorloggers en hoogstens nog enkele zeilloggers ter haringvangst uitvaren. Terwijl de bemanning der vloot 9030 koppen in 1913 en 9370 in 1914 telde, kan haar sterkte voor dit jaar op niet meer dan rond 4000 man geschat worden.

P. E. VAN RENESSE.

HET JAARVERSLAG VAN DE NEDERLANDSCHE BANK 1928/1929.

Het jongste jaarverslag van De Nederlandsche Bank begint met te constateeren, dat met betrekking tot het geldwezen het boekjaar 1928/1929 zich kenmerkte door een verder voortschrijden der consolideering, welke op dit gebied gedurende de laatste jaren viel waar te nemen.

„Na op de samensmelting van de circulatie van de „currency-notes” met die van de biljetten van de Bank of England en de wettelijke stabilisatie van den Franschen franc gewezen te hebben, gaat het verslag als volgt verder.

Behalve Frankrijk gingen in het afgelopen boekjaar nog Noorwegen (op 1 Mei 1928), Griekenland (op 14 Mei 1928), Bulgarije (op 22 November 1928) en Roemenië (op 7 Februari 1929) tot wettelijke stabilisatie van hun geldwezen over. De Noorsche kroon kon daarbij op de oude muntpariteit worden gebracht. De Grieksche drachme werd gesteld op 0,01953 gram fijn goud; de Bulgaarsche lewa op 0,01087 gram fijn goud; de Roemeensche lei op 0,009 gram fijn goud. Bij de stabilisatie in Bulgarije verleende de Volkenbond

zijne tusschenkomst. Ter vergemakkelijking van de Roemeensche stabilisatie werd, op het voetspoor van hetgeen vroeger bij gelegenheid van de stabilisatie in België, Italië en Polen was geschied, door veertien centrale banken, waartoe ook De Nederlandsche Bank behoorde, aan de Nationale Bank van Roemenië een crediet geopend voor den tijd van één jaar, ingaande 7 Februari 1929 en tot een totaal bedrag overeenkomende met \$ 25 millioen. De Nederlandsche Bank heeft in dit crediet deelgenomen voor het equivalent in gulden van \$ 1.000.000 en zich bovendien bereid verklaard (evenals zij in 1927 ten opzichte van het crediet ten behoeve van de Bank Polski had gedaan) om als trustee voor de andere centrale banken zich met de bewaring van het onderpand en de daaraan verbonden administratieve werkzaamheden te belasten. Tot dusver heeft de Nationale Bank van Roemenië van dit crediet geen gebruik behoeven te maken.

Volledigheidshalve zij ten slotte in dit verband nog aange teekend, dat het evenbedoelde crediet aan de Bank Polski, waaraan trent in het vorige jaarverslag uitvoeriger werd bericht en dat op 18 October 1928 kwam te vervallen, met ingang van dien datum op dezelfde voorwaarden met één jaar is verlengd. Ook van dit crediet is echter tot dusver geen gebruik gemaakt.

Toestand van de binnenlandsche geldmarkt.

Ten onzent was de geldmarkt in het afgelopen boekjaar aanmerkelijk minder ruim dan in 1927/28. Gedurende de eerste vijf maanden der verslag-periode bewoog de prolongatie-rente zich met kleine schommelingen op een peil van omstreeks 4 procent, terwijl call-geld gemiddeld 3,8 procent noteerde en het particulier disconto dooreengenomen ongeveer 4,1 procent beliep. In September 1928 trad eene stijging der geldkoersen op, welke in den loop van het najaar eenigen verdere voortgang maakte, zoodat in November de gemiddelde prolongatie-rente 4,7 procent beliep, tegen call-geld 4,5 en particulier disconto 4,2 procent. Hierna volgde eenige verruiming en in Januari 1929 waren de drie tarieven respectievelijk gemiddeld 4,5, 3,2 en 4,2 procent. De laatste twee maanden van het boekjaar gaven daarop weder aanmerkelijk hoogere noteeringen te zien. In Maart 1929 bereikte de prolongatie-rente een gemiddelde van 5,2 procent, terwijl call-geld en particulier disconto gemiddeld 3,6 en 4,6 procent beliepen. Berekend over het geheele boekjaar bedroeg de prolongatie-rente gemiddeld 4,4 procent, tegen 3,9 procent in 1927/28; het gemiddelde van de call-rente bedroeg 3,8 procent tegen 3,6 procent in 1927/28; dat van het particulier disconto 4,3 procent tegen 3,8 procent in het vorige boekjaar.

Vergelijkend overzicht van den rentestand in Nederland en in het buitenland.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van het gemiddeld wisseldisconto van de voornaamste centrale banken gedurende de laatste vier kalenderjaren.

Jaargemiddelde van het wisseldisconto bij een aantal Centrale Banken 1925 t/m 1928.

	1925	1926	1927	1928
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
De Nederlandsche Bank	3,90	3,50	3,72	4,50
De Javasche Bank	4,50	4,27	4,—	4,—
Bank of England	4,58	5,—	4,65	4,50
Banque de France	6,52	6,59	5,22	3,53
Reichsbank	9,16	6,74	5,83	7,—
Banque Nationale de Belgique	5,70	7,06	5,41	4,25
Banque Nationale Suisse	3,90	3,50	3,50	3,50
Banco d'España	5,—	5,—	5,—	5,02
Sveriges Riksbank	5,17	4,50	4,15	4,01
Norges Bank	5,85	5,38	4,58	5,53
Nationalbanken i Kjøbenhavn	6,50	5,24	5,—	5,—
Federal Reserve Bank of New York	3,42	3,84	3,80	4,50

Wisselkoersen.

De wisselkoersen vertoonden gedurende het afgelopen jaar een betrekkelijk kalm beeld met uitzondering van de peseta en den dollar.

De cable-dollar koers opende op 2 April 1928 op 2,4824. Aanvankelijk had eene daling plaats tot 2,4762 op 1 Juni, welke echter weder ongedaan gemaakt werd door een stijging tot 2,4825 op 27 Juni. Na eene onderbreking van enkele dagen zette deze opwaartsche beweging zich in den loop van Juli en in Augustus verder voort, met het gevolg dat de dollar omstreeks het midden van laatstgenoemde maand een koers van 2,4945 bereikte, die ongeveer als het goud-uitvoerpunt beschouwd kon worden. Begin September trad eene kleine teruggang in, maar omstreeks het midden der maand rees de koers opnieuw tot het punt, waarop aan-

vragen om goud voor uitvoer te verwachten waren. Bedoelde wisselingen herhaalden zich in de maand October, waarna eenige ontspanning intrad, zoodat de dollarkoers tot 2,4833 op 28 December daalde. Inmiddels was ons dollarbezit vrij aanmerkelijk geslonken. Gedurende de maanden Augustus, September en October 1928 gaven wij, ter bescherming van onzen goudvoorraad, respectievelijk \$ 20,7, \$ 4,2 en \$ 14,8 millioen, of in totaal \$ 39,7 millioen af, terwijl wij in totaal slechts \$ 16,6 millioen terugkochten.

Na de jaarswisseling begon de aantrekkingskracht van de hooge geldkoersen, welke te New York te bedingen waren in verband met de groote bedrijvigheid op de fondsenmarkt aldaar, zich opnieuw krachtig te doen gevoelen en reeds op 16 Januari 1929 bereikte de dollarkoers een stand van 2,4946. Zoodat hiervoor aangestipt, was dit, volgens de ons bekende gegevens, ongeveer het goud-uitvoerpunt. Het bleek intusschen, dat de in Mei 1927 door de scheepvaartmaatschappijen toegestane reductie op de vracht voor goud naar New York, welke verlaging destijds het goud-uitvoerpunt niet onbelangrijk had doen dalen, op het einde van Januari 1929 niet meer gold. De koers, waarop gouduitvoer naar New York met voordeel zou kunnen geschieden, moest hierdoor stijgen tot circa 2,4970. Op 30 Januari is de koers dan ook door ons vrijgelaten en deze klom binnen enkele dagen tot dezen stand. Omstreeks het einde van Februari werd de vracht voor het verschepen van goud naar New York weliswaar weder tot 1 per mille verlaagd, maar desondanks bleef het goud-uitvoerpunt, blijkbaar doordat het aan de verzending van goud verbonden rente-verlies grooter was geworden, op ongeveer 2,4970 gehandhaafd.

In de maanden Februari en Maart jl. bleef de dollarkoers nagenoeg aanhoudend het goud-uitvoerpunt raken, zoodat wij ons voortdurend genoodzaakt zagen dollars af te geven. In totaal verkochten wij gedurende deze twee maanden \$ 37,1 millioen. Bovendien gaven wij in Februari en Maart, om den koers van den gulden te steunen, nog £ 9,6 millioen af. Deze verkoopen deden ons buitenlandsch tegoed uit den aard der zaak zeer terugloopen, in verband waarmede wij in de tweede week van Maart besloten voor onze eigen rekening een partij goud uit te voeren. Ingevolge dit besluit verscheepten wij op 13 en 14 Maart 1929 telkens voor één bedrag van ongeveer f 12 millioen aan goud naar Londen.

Op 22 Maart 1929 was ons beschikbaar buitenlandsch tegoed zoozeer ingekrompen, dat wij moesten besluiten tot omzetting in dollars van de eerste der genoemde twee goudzendingen. Hiermede achtten wij echter tegelijkertijd het oogenblik aangebroken voor een anderen maatregel: met ingang van Maandag 25 Maart verhoogden wij ons rentetarief met een vol procent, zoodat het wissel-disconto 5½, het promessen-disconto en de beleening-rente 6 en het tarief voor voorschotten in rekening-courant 7 procent kwamen te bedragen. Deze maatregel heeft zijn doel niet gemist. Op den 25sten Maart liep de dollarkoers terug tot 2,4942; op het einde van het boekjaar werd 2,4954 genoteerd. De tweede van de meergenoemde twee goudzendingen hebben wij dan ook tot dusver niet behoeven af te spreken, evenmin als een derde zending van omstreeks f 12 millioen, welke wij voor alle zekerheid op 26 Maart nog naar Londen verscheepten.

Volledigheidshalve zij ten slotte in dit verband nog aangestipt, dat wij ons op verzoek van de Regeering in het afgelopen boekjaar belast hebben met het aankopen van dollars, benodigd voor de betaling van rente en aflossing der 6 pCt. Staatsleening 1923 C.

Buitenlandsche wisselportefeuille.

De gebeurtenissen van het afgelopen boekjaar hebben wel zeer duidelijk het nut van het aanhouden van een buitenlandsche wisselportefeuille in het licht gesteld. Op 31 December 1928 was de buitenlandsche wisselportefeuille opgelopen tot ruim f 220 millioen, waarbij nog de saldi in rekening-courant in den vreemde, ten bedrage van (destijds) ruim f 34 millioen, te tellen waren om aan te geven, over hoeveel aan deviezen wij naast onzen goudvoorraad te beschikken hadden. Op 23 Maart 1929 was de buitenlandsche portefeuille teruggelopen tot ongeveer f 42 millioen, terwijl de saldi f 53 millioen bedroegen. Hieronder was echter een credit-saldo van de Regeering, ten bedrage van omstreeks f 44 millioen voor betaling van rente en aflossing van de 6 pCt. dollarleening 1923 C, begrepen. Wij hebben dus een speling gehad in onzen deviezenvoorraad van ruim f 200 millioen en die geheele voorraad was in April jl. verbruikt voor beteugeling van de stijging der wisselkoersen; eerst daarna behoeften wij voor dit doel onzen goudvoorraad aan te breken. Ofschoon behoorende tot het nieuwe boekjaar, willen wij met een enkel woord erop wijzen, dat de rente-verhoging van 1 procent op 25 Maart 1929

alras versterking van onze buitenslands beschikbare middelen heeft bevorderd, waardoor wij omstreeks midden Mei reeds over pl.m. f 175 miljoen aan deviezen konden beschikken.

Gelijkstelling van het beleeningstarief voor binnen- en buitenlandsche fondsen.

Bij gelegenheid van de zooveen vermelde rente-verhoging van 25 Maart, hebben wij in de rubricering van onze rentetarieven een kleine wijziging aangebracht, die hier niet onvermeld mag blijven. Zij bestaat hierin, dat wij het tarief voor beleening op onderpaud van buitenlandsche fondsen als afzonderlijk tarief hebben opgeheven. Dit tarief was ingesteld in December 1865 in verband met het feit, dat de groeiende handel in buitenlandsche fondsen destijds tot veel speculatie aanleiding gaf. Afschaffing van het afzonderlijke tarief voor de beleening op buitenlandsche fondsen had nadien ook in rustige tijden bezwaar ontmoet, omdat gevreesd werd, dat het publiek een dergelijken maatregel met al te groot optimisme zou bejegenen. Thans is echter wel genoegzaam bekend, dat De Nederlandsche Bank slechts een zoo gering deel van de ter beurze verhandelde buitenlandsche fondsen in het onderpaud van beleeningen toelaat, dat een verschil in tarief voor het beleenen van deze effecten en het beleenen van Nederlandsche fondsen niet langer bestendig behoefde te worden.

Verhoging van het percentage der verplichte metaaldekking.

Van nog eene andere wijziging dient afzonderlijk melding te worden gemaakt. Bij Koninklijk besluit van 4 Januari 1929 (Staatsblad No. 3) is de verplichte minimum-metaaldekking der opeisbare schuld van De Nederlandsche Bank, die sedert 31 Juli 1914 20 procent bedroeg weder gesteld op het oude cijfer van 40 procent. Tegelijkertijd is ook een kleine wijziging aangebracht in den vorm der verkorte balans die, ingevolge artikel 30 van de Bankwet, wekelijks in de Staatscourant wordt openbaar gemaakt. Ingevolge Koninklijk besluit van 4 Januari 1929, No. 31, wordt thans aan den voet van die balans, door middel van een noot bij den post „Munt en Muntmateriaal”, aangegeven of een gedeelte, en zoo ja welk gedeelte, van den metaalvoorraad der Bank zich in het buitenland bevindt. De Minister van Financiën heeft ons op ons verzoek verklaard, er geen bezwaar tegen te hebben, dat goud, liggende in het buitenland bij circulatiebanken en zoogenaamd „zeilend goud”, voor zoover De Nederlandsche Bank daarover de vrije beschikking heeft, medetelt als metaaldekking voor de opeisbare schuld, met dien verstande, dat ten minste 80 procent van de vereischte 40 procent dekking in de kelders van de Bank zelve zal berusten.

De evenbedoelde verhoging van het percentage der verplichte minimum-metaaldekking heeft hier en daar aanleiding gegeven tot eenig misverstand. Het kan daarom wellicht zijn nut hebben, er hier nog eens op te wijzen, dat de bedoeling van dezen maatregel geen andere is geweest dan het herstellen van het wettelijke voorschrift, hetwelk op dit stuk vóór den oorlog van 1914 bestond. Het verplichte minimum van 40 procent dateert reeds van 1864 en slechts bij wijze van noodmaatregel is op 31 Juli 1914 de 40 procent tot 20 procent teruggebracht, ten einde de Bank, met het oog op de toenmalige bijzondere omstandigheden, meer bewegingsvrijheid te verschaffen. Gedurende de eerste oorlogsmaanden liep de werkelijke metaaldekking van de opeisbare schuld der Bank inderdaad tot beneden 40 procent terug. In den loop van October 1914 begon zij echter te stijgen en in December 1914 bereikte zij weder 40 procent. Sindsdien heeft de werkelijke metaaldekking voortdurend meer, en dikwijls veel meer, dan 40 procent der opeisbare schuld bedragen. Gedurende de laatste jaren beliep zij gewoonlijk ruim 50 procent. In deze omstandigheden was het besluit van 31 Juli 1914 van uitsluitend theoretisch belang geworden. De eigenlijk gezegde goudpolitiek van De Nederlandsche Bank zal er niet door beïnvloed worden.

Wat de metaaldekking van onze obligo's betreft, vermelden wij dat, naar de middencijfers berekend, in het boekjaar 1928/29 gemiddeld 54,04 procent der opeisbare schuld door munt en muntmateriaal gedekt was. In vorige jaren was dat percentage als volgt:

in 1927/28	50,77
„ 1926/27	51,57
„ 1925/26	50,57
„ 1924/25	52,82
„ 1923/24	58,25
„ 1922/23	59,07
„ 1921/22	57,71
„ 1920/21	56,97
„ 1919/20	58,42
„ 1918/19	67,37

Daling van de disconto-portefeuille en beleeningen, stijging van de buitenlandsche wisselportefeuille.

Voor onze instelling is het afgelopen boekjaar in het algemeen een gunstig jaar geweest. Zoals hierna meer in bijzonderheden zal worden medegedeeld, bedroeg onze disconto-portefeuille gemiddeld f 55 miljoen minder dan in het vorige jaar, terwijl het gemiddelde der gezamenlijke beleeningen f 20 miljoen beneden het cijfer van 1927/28 bleef. Daartegenover staat, dat onze buitenlandsche portefeuille gemiddeld ruim f 42 miljoen méér bedroeg dan in de vorige verslag-periode. Het gemiddelde van de voorschotten in rekening-courant, (afgezien van het renteloos voorschot aan het Rijk), was vrijwel gelijk aan dat van 1927/28.

Restitutie en vrijstelling van belasting of de buitenlandsche wisselportefeuille in de Vereenigde Staten.

Onze winst- en verlies-rekening heeft den gunstigen invloed ondervonden van eene nadere regeling van onzen plicht om belasting te betalen in de Vereenigde Staten van Amerika voor het aanhouden aldaar van eene buitenlandsche wisselportefeuille. Ondergeteekende heeft, tot bespreking van die aangelegenheid, nu twee jaar geleden eene reis gemaakt naar de Vereenigde Staten. Het resultaat der besprekingen is geweest, dat de Amerikaansche Treasury zich bereid verklaard heeft om een gedeelte der in de laatste jaren betaalde belasting, als onverschuldigd betaald, te restitueeren. Door die restitutie kon onze winst- en verlies-rekening in het afgelopen boekjaar worden gecrediteerd met een bedrag van f 675,314,41.

Bovendien is de Regeering van de Vereenigde Staten van Amerika bereid geweest om een wetswijziging tot stand te brengen, waarbij buitenlandsche circulatiebanken in het vervolg zijn vrijgesteld van betaling van belasting voor het aanhouden in de Vereenigde Staten van eene buitenlandsche wisselportefeuille. Dat is voor ons van groot belang met het oog op de te voeren internationale bank-politiek, speciaal dienende tot steun van den Nederlandschen gulden. Uit dien hoofde zullen wij jaarlijks een belangrijk bedrag kunnen uitsparen, hetgeen wij volgens de vroeger geldende wetgeving aan de Amerikaansche Treasury hadden moeten opbrengen.

Goudvoorraad.

Onze goudvoorraad bleef gedurende het grootste gedeelte van het boekjaar vrijwel op dezelfde hoogte; alleen in de tweede helft van Maart vertoonde hij, als gevolg van het realiseeren van de eerste van onze drie goudzendingen naar Londen, waarvan hierboven melding werd gemaakt, een daling van een kleine f 12 miljoen.

Afgifte van gouden tienguldenstukken.

Met de afgifte van gouden tienguldenstukken zijn wij op den in het vorige jaarverslag (bladz. 15) vermeldden voet blijven doorgaan. In totaal werd door ons gedurende het afgelopen boekjaar ten behoeve van de circulatie voor een bedrag van f 649.455 aan gouden munt in omloop gebracht, terwijl een bedrag van f 465.420 uit de circulatie in onze kassen terugvloeide. Bovendien werd voor Curaçao afgegeven f 850.000 en vloeide uit Suriname een bedrag van f 100.000 in onze kassen terug.

Disconteering.

De disconteeringen bedroegen in het afgelopen jaar f 594.588.750 tegen f 686.298.413 in het vorige jaar; het gemiddeld bedrag der loopende disconto's was f 69.781.160 tegen f 125.173.366 in 1927/1928.

De gemiddelde looptijd van het papier was 43 dagen, 23 dagen minder dan ten vorigen jare.

Het aantal gedisconteerde stukken was 28.442, dat is 10.379 minder dan in het vorige jaar; het aantal posten 4.063 of 822 minder dan in 1927/1928.

Het gedisconteerde bedrag onder aftrek van schatkestpromessen bestond voor 28,24 pCt. uit promessen of daarmee gelijk gesteld papier

tegen 24,16 pCt. in 1927/28,
56,87 „ „ 1926/27,
74,67 „ „ 1925/26,
74,59 „ „ 1924/25,
en 79,63 „ „ 1923/24.

Aan rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkestpromessen werd een bedrag van f 136 miljoen bij ons ondergebracht tegen f 6 miljoen in het vorige boekjaar.

De disconteeringen van schatkestpromessen bedroegen:

f 137.100.000 in 1928/29,
„ 9.000.000 „ 1927/28,
„ 108.000.000 „ 1926/27,
„ 134.400.000 „ 1925/26,
en „ 298.300.000 „ 1924/25.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc. Wissels. 5 1/2 25 Mrt. '29	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
	{ Bel. Binn. Eff. 6 25 Mrt. '29	N. Bk. v. Denem. 5 23 Juni '27
	{ Vrsch. in R.C. 7 25 Mrt. '29	Zweedsche Rbk 4 1/2 24 Aug. '28
Javasche Bank	4 1/2 25 Feb. '29	Bank v. Noorw. 5 1/2 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 5 1/2	7 Feb. '29	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 1/2	25 Apr. '29	slowakije . . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3 1/2	19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 7 1/2 24 Apr. '29
Belgische Nat. Bnk. 4	30 Juni '28	N. Bk. v. Hong. 8 24 Apr. '29
Fed. Res. Bank N.Y. 5	12 Juli '28	Bank v. Italië. 7 13 Mrt. '29
Bank van Spanje. . . .	5 1/2 19 Dec. '28	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1929				1928	1927	1914
	22 Juni	17/22 Juni	10/15 Juni	3/8 Juni	18/23 Juni	20/25 Juni	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	5 1/4	5 3/16-5 1/16	5 1/4-5 1/16	5 1/4-3/4	4-1/4	3 1/16-5/8	3 1/8-3/16
Londen Daggeld	4-1/2	4-5 1/4	3 3/4-4 3/4	3-4 1/2	2 1/2-3 1/2	2 1/2-4	1 3/4-2
Berlijn Daggeld	7-8 1/2	6 1/4-8 1/2	6-9	6 1/2-10 1/2	5-7 1/2	3 1/2-6 1/2	—
New York Daggeld 1) Part. disc.	7-1/4	7-1/4	7-1/4	7-1/4	5 1/2-6 3/4	4-1/4	1 3/4-2 1/2

1) Koers van 21 Juni en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
18 Juni 1929	2.49 1/8	12.07 3/8	59.42	9.74 1/2	34.57	99 3/4
19 " 1929	2.49 1/16	12.07 1/4	59.41	9.74	34.56	99 3/4
20 " 1929	2.49	12.07 1/4	59.39	9.73 3/4	34.56 1/2	99 3/4
21 " 1929	2.49	12.07 1/8	59.37 1/2	9.73 1/2	34.56	99 3/4
22 " 1929	2.49 1/16	12.07 1/8	59.41	9.74	34.57 1/2	99 3/4
24 " 1929	2.49 1/16	12.07 1/8	59.42	9.74 1/2	34.57 1/2	99 3/4
Laagsted.w.1)	2.48 7/8	12.06 7/8	59.36	9.73	34.55	99 3/4
Hoogste d.w.1)	2.49 1/8	12.08	59.44	9.75	34.61	100
17 Juni 1929	2.49 1/8	12.07 7/8	59.40	9.74	34.57 1/2	99 3/4
10 " 1929	2.49 1/16	12.07 1/8	59.40	9.74	34.59 1/2	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
18 Juni 1929	47.91	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	13.03	35.31
19 " 1929	47.91	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	13.03	35.12 1/2
20 " 1929	47.91 1/2	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	13.03	35.25
21 " 1929	47.92	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	13.02 1/2	35.25
22 " 1929	47.93	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	—	—
24 " 1929	47.94	35.02 1/2	7.38	1.49	13.03	35.25
Laagsted.w.1)	47.87 1/2	34.92 1/2	7.35	1.45	13.—	34.70
Hoogste d.w.1)	47.97	35.05	7.41	1.53	13.06	35.50
17 Juni 1929	47.91 1/2	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	13.06	35.47 1/2
10 " 1929	47.95	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	13.03	35.49
Muntpariteit	48.—	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	13.09	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
18 Juni 1929	66.75	66.35	66.37 1/2	6.26	104 1/4	2.47
19 " 1929	66.75	66.32 1/2	66.37 1/2	6.26	104 1/4	2.47
20 " 1929	66.75	66.30	66.37 1/2	6.26	104 1/4	2.47
21 " 1929	66.75	66.32 1/2	66.37 1/2	6.26	104 1/4	2.47
22 " 1929	66.75	66.32 1/2	66.37 1/2	6.26	104 1/4	2.47
24 " 1929	66.75	66.32 1/2	66.37 1/2	6.26	104 1/8	2.47 1/16
Laagsted.w.1)	66.67 1/2	66.25	66.27 1/2	6.22 1/2	104	2.46 3/4
Hoogste d.w.1)	66.80	66.40	66.42 1/2	6.30	104 3/4	2.47 1/4
17 Juni 1929	66.70	66.35	66.37 1/2	6.26	104 1/4	2.47
10 " 1929	66.60	66.35	66.37 1/2	6.26 1/2	104 1/8	2.47 1/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/4	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave.
 2) Wettelijk gestabieliseerd tusschen 7.53 1/8 en 7.21 1/2.
 In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
18 Juni 1929	4,84 25/32	3,91 1/4	23,85 1/2	40,15
19 " 1929	4,84 7/8	3,91 1/4	23,85 3/4	40,16
20 " 1929	4,84 7/8	3,91	23,85	40,17
21 " 1929	4,84 13/16	3,91 1/8	23,85 1/2	40,16 1/2
22 " 1929	4,84 13/16	3,91 1/8	23,85	40,16
24 " 1929	4,84 25/32	3,91 1/8	23,83 1/2	40,15 1/2
25 Juni 1928	4,87 7/8	3,93 1/4	23,90	40,29
Muntpariteit . . .	4,8667	3,9108	23,81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	8 Juni 1929	15 Juni 1929	17/22 Juni '29	22 Juni 1929
Alexandrië . . .	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 1/16
Athene	Dr. p. £	374 3/4	374 1/8	374 3/4	375 1/4
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 5/8	1/10 1/2	1/10 3/4	1/10 1/2
Budapest	Pen. p. £	27.82	27.82 1/2	27.84	27.85
B. Aires	d. p. \$	47 3/32	47 3/32	46 15/16	47 9/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1,5 57/32	1,5 56 1/64	1,5 57/32	1,5 57/64
Constantin	Piast. p. £	1.007 1/2	1.007 1/2	995	1.020
Hongkong	Sh. p. \$	1/11 1/8	1/11 1/8	1/11 5/8	2/0 1/8
Kobe	Sh. p. yen	1/9 1/64	1/9 3/64	1/9 23/32	1/9 13/16
Lissabon	Escu. p. £	108 1/8	108 1/8	108	108 1/4
Mexico 1)	\$ per £	10.15	10.10	10.00	10.25
Montevideo	d. per £	47 3/4	47 3/4	47 1/2	48
Montreal	\$ per £	4.88 3/8	4.88 3/8	4.88 1/2	4.89 1/4
R.d. Janeiro	d. per Mil.	5 7/8	5 7/8	5 56/64	5 57/64
Shanghai	Sh. p. tael	2/4 1/16	2/4 29/32	2/4 7/16	2/5 1/4
Singapore	id. p. \$	2/3 51/32	2/3 49/64	2/3 5/16	2/3 13/16
Valparaiso 2)	\$ p. £	39.54	39.55	39.54	39.62
Warschau	Zl. p. £	43 1/16	43 1/16	43 1/16	43 1/16

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in pence, doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1) N. York 2)	Londen
17 Juni 1929	247 1/16	52 3/4
18 " 1929	24 3/4	53
19 " 1929	247 1/16	52 5/8
20 " 1929	247 1/16	52 5/8
21 " 1929	24 3/8	52 1/2
22 " 1929	24 3/4	52 1/4
23 Juni 1928	27 5/8	59 7/8
20 Juli 1914	24 1/16	59
17 Juni 1929	84/11 1/2	84/11 1/2
18 " 1929	84/11 1/2	84/11 1/2
19 " 1929	84/11 1/2	84/11 1/2
20 " 1929	84/11 1/2	84/11 1/2
21 " 1929	84/11 1/2	84/11 1/2
22 " 1929	84/11 1/2	84/11 1/2
23 Juni 1928	84/10	84/10
20 Juli 1914	84/11	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Juni 1929	23 Juni 1929
Saldo bij de Ned. Bank	f 3.528.185,37	f 7.261.060,56
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 573.608,27	" 790.589,61
Voorschot op ult. Mei (April) '29 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 13.077.177,54	" 13.077.177,54
Voorschotten aan Ned.-Indië	" —	" 1.753.223,29
Id. aan Suriname	" 10.047.406,32	" 10.046.886,45
Id. aan Curaçao	" 269.150,59	" 272.872,29
Kasvoord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand	" 145.218.260,80	" 145.988.189,26
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 21.846.073,98	" 21.716.952,64
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 3)	" —	" —
Vordering op andere Staatsbedrijven 4)	" 3.702.578,72	" 3.702.578,72
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bankingeve. art. 16 van haar octrooi verstrekt	" —	" —
Schatkistblijjten in omloop 1)	f 114.679.000,—	f 114.679.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 34.370.000,—	" 29.820.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank	" —	" —
Zilverbons in omloop	" 11.427.142,50	" 11.231.031,—
Schuld aan Ned.-Indië	" 1.126.120,60	" —
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfonds 2)	" 39.245,96	" 137.950,95
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 3)	" 44.030.472,34	" 45.362.556,52
Id. aan andere Staatsbedrijven 4)	" 1.915.000,—	" 1.965.000,—
Id. aan diverse instellingen 5)	" 12.266.264,41	" 12.280.023,40

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.
 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	15 Juni 1929	22 Juni 1929
Saldo bij 's Rijks kas	f 1.126.000,—	—
Saldo bij de Javasche Bank	" 5.447.000,—	f 8.054.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	—	" 1.753.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 47.241.000,—	" 46.727.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds	" 2.306.000,—	" 2.306.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank	" 884.000,—	" 879.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	—	—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 Juni 1929

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 40.250.915,02 Bijbnk. " 1.118.283,03 Ag.sch. " 13.293.984,72	f	54.663.182,77
Papier o. h. Buitent. in disconto	Idem eigen portef. f 175.591.007,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.			175.591.007,—
Beleeningen	Hfdbk. f 39.065.081,45 incl. vrsch. Bijbnk. " 8.646.718,05 in rek.-crt. Ag.sch. " 48.675.108,72 op onderp. f 96.386.908,22		
Op Effecten	f 90.775.408,22		
Op Goederen en Spec.	f 5.611.500,—		96.386.908,22
Voorschotten a. h. Rijk			
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 65.976.440,— Muntmat., Goud " 370.803.102,09 f 436.779.542,09		
Munt, Zilver, enz.	f 21.663.928,61		
Muntmat., Zilver			458.443.470,70
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfonds			24.944.205,88
Gebouwen en Meub. der Bank			5.000.000,—
Diverse rekeningen			37.676.093,69
	f		852.704.868,26
Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—		
Reservefonds	f 17.157.903,12		
Bijzondere reserve	f 8.000.000,—		
Pensioenfonds	f 5.886.857,16		
Bankbiljetten in omloop	f 778.668.170,—		
Bankassignatiën in omloop	f 334.415,08		
Rek.-Cour. f Het Rijk	f 5.600.584,14		
saldo's: Anderen	f 15.454.755,66		
Diverse rekeningen	f 21.055.339,80		
	f 11.602.183,10		
	f		852.704.868,26
Beschikbaar metaalsaldo	f 137.953.720,62		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.			344.884.300,—

1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
24 Juni '29	65.976	370.803	778.668	21.390	137.954	57
17 " '29	65.915	370.803	788.447	15.221	136.211	57
10 " '29	66.090	370.803	803.815	14.901	130.129	56
3 " '29	66.098	370.803	825.677	19.228	119.875	54
27 Mei '29	66.209	370.803	796.883	30.457	127.269	55
21 " '29	66.220	370.805	808.411	20.311	125.999	55
25 Juni '28	67.573	367.466	768.177	50.439	294.754	56
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitent.	Diverse rekeningen 2)
24 Juni 1929	54.663	—	96.387	175.591	37.676
17 " 1929	65.386	—	94.067	172.235	36.332
10 " 1929	75.123	—	103.063	171.601	33.132
3 " 1929	96.011	—	98.428	160.715	35.166
27 Mei 1929	110.535	—	103.850	152.517	35.882
21 " 1929	131.959	—	110.170	137.329	37.455
25 Juni 1928	47.881	—	102.901	196.745	35.783
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 1/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
18 Mei 1929	811	1.507	672	981	294
11 " 1929	811	1.487	732	986	290
4 " 1929	811	1.624	698	988	296
27 April 1929	811	1.618	664	991	302
20 " 1929	810	1.495	746	1.006	282
19 Mei 1928	1.090	1.471	507	815	446
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
22 Juni 1929	182.900	—	304.700	43.500	43.620
15 " 1929	183.400	—	306.800	39.700	44.080
8 " 1929	184.800	—	306.700	34.700	48.240
25 Mei 1929	161.820	22.266	300.369	34.105	50.297
18 " 1929	162.203	22.117	305.061	28.689	50.820
11 " 1929	162.043	21.568	307.847	31.093	48.035
4 " 1929	162.201	22.353	302.791	35.336	49.304
23 Juni 1928	174.040	15.294	307.594	50.013	118.160
25 Juni 1927	184.916	24.961	315.377	57.658	135.831
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 1)

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
22 Juni 1929	—	155.200	—	***	53
15 " 1929	—	149.700	—	***	53
8 " 1929	—	143.200	—	***	54
25 Mei 1929	—	8.358	26.042	81.308	41.560
18 " 1929	—	7.968	25.970	76.105	42.346
11 " 1929	—	8.300	25.854	77.746	44.306
4 " 1929	—	8.029	26.941	76.457	42.297
23 Juni 1928	—	15.379	20.549	79.399	60.144
25 Juni 1927	—	14.536	22.667	70.995	56.434
25 Juli 1914	—	7.259	6.395	47.934	2.228

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/3 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling 1)

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Partm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
19 Juni 1929	163.501	360.304	62.166	7.596	24.756
12 " 1929	164.211	362.059	61.183	5.675	21.007
5 " 1929	163.851	361.577	61.392	6.215	21.000
29 Mei 1929	163.270	360.107	62.361	8.151	22.423
22 " 1929	162.747	362.364	59.627	6.916	20.119
15 " 1929	161.861	362.811	58.329	9.586	17.747
20 Juni 1928	171.691	—	135.027	—	52.378
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 2)
			Bankers	Other Accounts		
19 Juni '29	35.402	21.263	56.237	35.555	63.197	55 1/8
12 " '29	36.212	10.581	61.100	35.523	62.152	57 7/8
5 " '29	43.107	8.511	70.347	35.946	62.274	54 1/32
29 Mei '29	40.032	24.341	56.349	35.269	63.163	54 13/32
22 " '29	38.487	15.300	57.507	35.315	60.384	55 19/16
15 " '29	37.817	9.291	61.071	36.079	59.050	55 19/32
20 Juni '28	31.633	24.433	—	98.122	56.415	46
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

1) Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. 2) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud 1)	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Beleeningen	Rekeningvoorschot a.d. Staat
14 Juni '29	36.610	632	7.440	24.827	18.434	2.415	3.200
7 " '29	36.603	730	7.513	25.171	18.423	2.429	3.200
31 Mei '29	36.596	732	7.805	24.229	18.407	2.444	3.200
24 " '29	36.590	732	7.893	25.241	18.406	2.322	3.200
14 Juni '28	5.643	343	63	1.890	16	1.909	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 2)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
14 Juni '29	5.769	1.648	63.141	5.525	6.192	6.313
7 " '29	5.769	1.522	63.486	5.285	6.296	6.736
31 Mei '29	5.769	3.322	64.316	5.037	6.394	7.176
24 " '29	5.769	1.525	62.654	5.821	6.167	7.521
14 Juni '28	—	31.183	59.190	85	—	7.609
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Juni 1929	1.764,3	59,1	318,5	2.555,5	125,8
7 " 1929	1.761,4	59,1	308,5	2.758,6	113,4
31 Mei 1929	1.764,5	59,1	299,1	2.860,0	254,8
23 " 1929	1.764,6	59,1	146,5	2.403,4	97,2
15 " 1929	1.764,8	59,3	56,1	2.563,5	216,5
15 Juni 1928	2.062,3	85,6	251,7	1.924,8	78,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Juni 1929	92,9	471,5	4.191,8	602,6	319,9
7 " 1929	92,9	491,7	4.372,5	632,1	310,3
31 Mei 1929	92,9	458,7	4.606,4	628,2	307,6
23 " 1929	92,9	589,5	4.006,2	642,3	300,5
15 " 1929	92,9	588,8	4.167,3	648,5	297,7
15 Juni 1928	94,0	604,3	4.039,3	471,8	213,3
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Juni, 31, 23, 15 Mei '29, 15 Juni '28, resp. 19; 41; 7; 63; 49; 48 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1929	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in wissels op het buitl.						Schatkist	Partic.
20 Juni	1000	456	44	730	48	342	2.450	34	92
13 "	999	460	44	733	51	342	2.474	10	100
6 "	981	477	44	737	46	342	2.476	33	74
30 Mei	963	491	44	744	55	345	2.498	12	90
23 "	963	402	44	743	46	343	2.452	27	81
21 Juni 1)	798	444	44	557	42	387	2.085	19	128

1) 1928.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
5 Juni '29	2.844,0	1.371,5	141,4	977,4	112,7
29 Mei '29	2.823,8	1.382,1	146,2	988,2	117,9
22 " '29	2.841,9	1.379,7	166,2	904,4	138,0
15 " '29	2.838,1	1.394,2	173,4	914,6	146,1
8 " '29	2.840,9	1.372,0	171,3	962,0	157,2
1 " '29	2.812,0	1.378,6	173,7	985,8	170,4
6 Juni '28	2.608,9	1.174,6	152,5	982,0	266,4

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
5 Juni '29	147,3	1.647,4	2.365,8	157,5	70,8	74,4
29 Mei '29	144,6	1.653,7	2.331,2	156,4	70,8	74,5
22 " '29	153,3	1.639,6	2.324,5	156,3	71,6	75,9
15 " '29	155,8	1.646,7	2.365,5	156,3	70,7	75,1
8 " '29	149,5	1.663,7	2.389,2	156,2	70,0	74,3
1 " '29	150,7	1.663,6	2.410,4	156,0	69,0	73,3
6 Juni '28	210,0	1.598,4	2.423,8	139,6	64,9	68,7

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
29 Mei '29	680	16.202	5.798	1.617	19.655	6.765
22 " '29	614	16.187	5.818	1.647	19.698	6.789
15 " '29	—	—	—	—	—	—
8 " '29	684	16.256	5.841	1.682	19.874	6.771
1 " '29	703	16.451	5.875	1.702	20.137	6.760
30 Mei '28	642	15.893	6.683	1.748	20.668	7.003

Hierachter volgen enkele bankstaten, welke aan het eind van ieder kwartaal worden opgenomen.

I. FEDERAL RESERVE BANK TE NEW YORK.

(In miljoenen Dollars.)

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. van de member banks	In de open markt gekocht
29 Mei 1929..	1.002,7	275,6	41,5	194,4	11,6
22 " 1929..	966,4	271,2	47,7	197,3	27,4
15 " 1929..	914,2	271,7	50,3	254,4	35,1
8 " 1929..	918,9	292,3	52,1	276,9	44,0
1 " 1929..	954,2	292,8	52,2	247,6	56,8
24 Apr. 1929..	914,9	293,2	52,2	262,9	28,6
17 " 1929..	930,4	294,0	53,0	260,0	20,1
10 " 1929..	945,5	294,6	52,4	246,7	20,4
3 " 1929..	968,6	290,9	49,5	235,5	26,9
27 Mrt. 1929..	920,9	292,3	48,4	299,2	35,8
20 " 1929..	974,2	304,3	45,6	208,1	43,8
13 " 1929..	958,3	256,2	43,3	224,7	65,3
29 Mei 1928..	896,8	195,4	31,8	321,9	59,5
1 Juni 1927..	1.114,4	385,0	33,2	117,1	75,3

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algemeen Dekkings-perc. 1)
29 Mei 1929..	13,4	274,5	931,2	56,3	86,6
22 " 1929..	20,7	275,1	926,7	56,2	84,4
15 " 1929..	22,7	278,0	944,8	56,0	78,9
8 " 1929..	16,5	288,5	959,8	56,0	77,8
1 " 1929..	17,2	295,8	974,2	55,8	79,2
24 Apr. 1929..	17,1	289,1	924,7	55,8	79,7
17 " 1929..	19,5	289,6	933,7	55,8	80,4
10 " 1929..	19,4	290,5	928,3	55,7	81,9
3 " 1929..	23,5	300,2	957,4	55,3	81,0
27 Mrt. 1929..	20,1	295,0	958,8	55,2	77,3
20 " 1929..	36,2	298,5	946,8	54,6	81,9
13 " 1929..	13,5	298,7	944,4	54,4	80,6
29 Mei 1928..	35,0	339,2	949,3	44,1	72,1
1 Juni 1927..	74,8	421,3	954,9	38,8	83,4

1) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover F. R. notes en deposito's.

II. ZWEEDSCHE RIJKBANK. (In miljoenen Kronen.)

Data	Goud	Buitent. tegoed en wissels	Zweedsche en vreemde Staatsf.	Dis-conto's en Beleen. 1)	Circu-latie	Rek. Crt.
15 Juni '29	233,9	110,2	81,8	324,5	500,5	212,0
8 " '29	234,0	112,1	81,8	327,2	496,4	210,6
1 " '29	234,2	108,9	79,5	343,9	525,7	204,3
25 Mei '29	234,2	107,9	79,5	285,7	463,2	201,2
18 " '29	234,3	106,8	79,5	294,5	478,8	200,4
11 " '29	234,5	107,3	79,5	297,5	490,4	187,4
4 " '29	234,6	109,9	79,5	310,0	509,3	184,0
27 Apr. '29	234,7	107,3	79,5	283,7	475,2	193,5
20 " '29	234,7	108,5	79,8	279,5	463,4	201,6
13 " '29	234,8	103,5	79,8	279,4	476,6	189,4
6 " '29	234,9	110,2	79,8	303,5	496,0	195,8
30 Mrt. '29	235,0	114,8	79,8	310,2	543,8	173,2
22 " '29	235,1	114,7	79,8	264,2	471,3	182,4
16 " '29	235,2	116,9	79,8	270,0	481,7	178,6
16 Juni '28	231,0	47,3	71,6	346,4	472,6	193,1
18 Juni '27	221,5	98,9	71,5	291,8	473,8	134,7
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

1) Vanaf 29 Oct. '27 excl. de voorschotten en kascredieten, die niet voor dekking beschikbaar zijn.

III. BANK VAN NOORWEGEN. (In miljoenen Kronen.)

Data	Goud	Tegoed in het buitl.	Effecten	Dis-conto's en Beleen.	Circu-latie	Rek. Crt.
15 Juni 1929..	146,8	41,8	11,4	267,4	305,4	98,3
7 " 1929..	146,8	43,6	11,4	269,6	303,0	104,4
31 Mei 1929..	146,8	45,6	11,4	277,5	305,0	112,5
22 " 1929..	146,8	43,4	11,4	275,1	301,8	110,9
15 " 1929..	146,8	45,4	11,4	272,8	302,5	110,2
7 " 1929..	146,8	51,5	11,4	268,9	304,7	110,3
30 April 1929..	146,8	55,9	9,6	272,6	308,4	113,8
22 " 1929..	146,8	53,2	9,3	266,6	305,2	108,0
15 " 1929..	146,8	48,8	9,3	265,9	308,0	98,4
8 " 1929..	146,8	48,0	9,3	262,6	305,9	94,9
30 Mrt. 1929..	146,8	49,0	9,3	273,5	311,8	98,0
22 " 1929..	146,8	43,2	9,3	266,5	301,0	92,6
15 " 1929..	146,8	35,5	9,3	262,5	296,0	92,5
15 Juni 1928..	147,0	32,0	10,3	271,9	312,5	94,1
15 Juni 1927..	147,2	10,2	41,3	303,4	317,3	134,7
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKE.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Pasmunt	Buitenl. saldt. munt en wissels	Binnenl. wissels bel. en cred.	Circulatie	Rek. Crt.
31 Mei 1929..	172,6	7,8	94,8	89,2	358,2	45,1
30 Apr. 1929..	172,7	8,0	88,7	88,8	359,4	54,0
30 Mrt. 1929..	172,7	8,5	87,6	86,1	357,1	36,3
31 Mei 1928..	181,9	11,1	102,8	128,9	347,0	27,9
31 Mei 1927..	192,7	13,3	40,8	237,8	367,0	27,4
30 Juni 1914).	75,6	6,6	—	—	159,8	4,8

1) Wegens andere berekening niet vergelijkbaar.

V. BANK VAN SPANJE.

(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.	
						Partic.	Staat
15 Juni '29	2.561	720	585	1.930	4.280	967	320
8 " '29	2.561	718	585	1.988	4.311	940	345
1 " '29	2.561	720	585	3.074	4.261	894	351
25 Mei '29	2.560	720	585	1.581	4.272	1.111	27
18 " '29	2.560	715	585	1.649	4.318	1.111	34
11 " '29	2.560	714	585	1.638	4.355	1.068	58
4 " '29	2.560	716	585	1.719	4.340	1.041	111
27 April '29	2.560	720	585	1.719	4.258	1.077	134
20 " '29	2.560	717	585	1.714	4.279	1.020	142
13 " '29	2.560	715	585	1.783	4.311	1.040	139
6 " '29	2.560	714	585	1.869	4.333	992	200
30 Mrt. '29	2.560	716	585	1.837	4.243	987	285
16 Juni '28	2.608	706	586	1.682	4.242	1.037	33
18 Juni '27	2.597	698	587	1.868	4.240	1.042	245
24 Juli '14	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9	

1) Ten bedrage van 344 millioen, plus voorschot in rek.-crt. aan de schatk.

VI. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Goud-deviezen	Disconto's en Beleen. 1)	Circulatie	Rek. Crt. 2)
15 Juni 1929..	496,1	39,0	258,1	174,7	815,0	140,7
7 " 1929..	496,1	38,6	261,4	183,8	839,5	119,2
31 Mei 1929..	496,1	39,7	260,7	181,4	871,6	110,3
23 " 1929..	496,1	41,1	253,2	176,9	813,6	144,2
15 " 1929..	496,1	40,8	246,0	180,2	823,6	145,2
7 " 1929..	496,1	40,3	250,7	193,3	848,2	126,9
30 April 1929..	492,6	41,6	246,9	201,3	875,4	111,9
23 " 1929..	482,2	42,5	229,7	184,3	798,0	132,0
15 " 1929..	482,2	41,9	221,5	184,0	811,3	122,9
6 " 1929..	481,2	43,3	221,2	222,8	845,6	114,4
30 Mrt. 1929..	481,3	44,5	217,6	242,4	885,8	110,8
23 " 1929..	481,3	45,5	201,6	208,4	802,3	119,6
15 Juni 1928..	440,8	60,8	168,2	214,2	776,4	96,3
15 Juni 1927..	458,2	71,4	31,4	312,4	763,5	113,1
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	105,2

1) Sedert 31 Maart '28 zonder rek.-crt. saldi in het buitenland. Deze zijn met ingang van dien datum met den post buitenlandsche wissels tot den post gouddeviezen samengesmolten.

2) Sedert 31 Mrt. '28 uitsluitend de dagelijks vervallende verplichtingen.

VII. OOSTENRIJKSCHE NATIONALE BANK.

(Voornaamste posten in millioenen Schillingen.) 1)

Data	Goud 1)	Vreemd geld, deviezen en tegd. iijh. buitl. 2)	Andere edelvaluta	Disconto's en Beleen.	Voor-schat ajd. Staat	Circulatie	Rek. Crt.
15 Juni '29	168,6	191,6	340,2	204,5	109,7	921,7	95,5
7 " '29	168,6	194,7	342,7	213,3	109,7	942,0	89,9
31 Mei '29	168,6	195,1	343,3	225,7	109,8	997,8	47,6
23 " '29	168,6	192,8	342,1	189,0	109,8	862,1	144,3
15 " '29	168,6	197,2	346,0	186,9	109,8	892,2	120,1
7 " '29	168,6	196,9	345,4	191,3	109,8	932,6	83,1
30 Apr '29	168,6	197,1	345,9	207,6	109,9	995,2	38,0
23 " '29	168,6	198,5	347,0	173,4	109,9	860,2	142,0
15 " '29	168,8	201,2	349,3	162,3	109,9	895,1	100,6
7 " '29	168,8	205,2	352,9	174,4	109,9	929,4	85,0
31 Mrt. '29	168,8	209,9	357,5	188,4	109,9	1.004,0	33,0
23 " '29	168,8	208,0	356,7	113,6	112,4	863,2	99,3
15 Juni '28	117,2	282,4	276,2	106,4	167,7	881,4	71,5
15 Juni '27	58,7	409,9	177,4	84,2	173,7	836,2	72,1

1) 1 Schilling = 0.694 goudkronen = 10.000 papierkronen.

2) Als dekking der circulatie en saldi in rek. crt. geldende, volgens art. 85 der Statuten.

VIII. NATIONALE BANK VAN HONGARIJE.

(In millioenen Pengö's. 1 Pengö = 12.500 Kr.)

Data	Goud	Vreemd geld, deviezen tegeerd in het buitl. 1)	Binnenl. wissels, ceelen en effecten	Voor-schat aan den Staat	Circulatie	Rek.-Courant	
						Staat	Partic.
15 Juni '29	177	12	356	92	398	186	14
7 " '29	177	16	364	92	415	186	14
31 Mei '29	177	19	381	92	446	174	17
23 " '29	177	27	352	92	387	212	18
15 " '29	177	29	351	92	424	182	14
7 " '29	177	33	364	92	461	160	18
30 April '29	177	33	370	92	485	139	15
23 " '29	204	5	331	92	390	193	23
15 " '29	204	13	320	92	402	185	25
7 " '29	204	17	329	92	423	189	16
31 Mrt. '29	204	22	345	92	458	179	19
23 " '29	204	29	302	92	393	222	16
15 Juni '28	197	78	287	106	405	274	18
15 Juni '27	185	71	241	116	383	264	13

1) Als dekking van biljetten en saldi in rek.-courant geldende, volgens art. 85 der statuten. 2) Totaal Rek.-courant.

IX. TSJECHOSLOWAAKSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Tsjechoslow. Kronen.)

Data	Vor-de-ring op den Staat	Goud en Zilver	Vreemd geld en tegoed in het buitl.	Dis-con-to's en beleen-ingen	Circulatie	Rek. Crt.
7 Juni 1929	3.995	1.206	1.730	625	6.877	685
31 Mei 1929	4.006	1.206	1.703	640	7.183	404
23 " 1929	4.013	1.207	1.647	437	6.410	834
15 " 1929	4.013	1.207	1.650	415	6.544	712
7 " 1929	4.021	1.207	1.697	583	6.851	619
30 April 1929	4.023	1.207	1.688	653	7.133	466
23 " 1929	4.030	1.207	1.709	407	6.402	877
15 " 1929	4.033	1.206	1.702	446	6.614	767
7 " 1929	4.035	1.206	1.770	548	6.925	677
31 Maart 1929	4.038	1.206	1.781	596	7.333	350
23 " 1929	4.039	1.206	1.784	218	6.498	838
7 Juni 1928	4.319	1.119	1.761	351	6.882	838
7 Juni 1927	4.697	1.053	1.803	76	6.365	1.550

X. ZUIDAFRIKAANSE RESERVEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goud-cert.	Dis-con-to's en beleen.	Waar-van Reg.-papier	Circulatie	Rek.-Crt.	Alge-meen Dekkings-perc. 1)
23 Mei 1929..	7.962	8.608	262	8.242	7.732	49,5
17 " 1929..	7.931	8.414	262	8.318	7.137	51,7
10 " 1922..	8.131	8.530	265	8.804	7.010	50,3
3 " 1929..	7.926	9.599	268	9.430	6.951	48,1
26 April 1929..	8.049	9.138	244	8.755	7.844	48,5
19 " 1929..	7.385	8.693	231	8.233	7.483	48,5
12 " 1929..	7.472	9.273	226	8.569	7.143	47,4
5 " 1929..	7.777	9.337	246	9.159	6.885	48,5
28 Maart 1929..	8.206	9.125	244	9.498	7.021	48,1
22 " 1929..	7.757	8.922	363	8.023	7.661	48,4
15 " 1929..	7.815	7.597	358	8.231	7.383	50,2
8 " 1929..	7.538	8.300	414	8.695	7.057	48,3
25 Mei 1928..	7.572	8.165	1.676	7.851	7.074	50,3
28 Mei 1927..	7.493	8.330	2.326	8.417	6.385	50,0

*) Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeisbare schulden: bankbiljetten en deposito's. 1) Regeering plus bankiers.

XI. BANK VAN LITHAUEN. (In millioenen Lita's.)

Data	Goud	Zilver	Buitenl. Deviezen	Dis-con-to's en Beleen.	Kapi-taal	Bank-biljetten in omloop	Depo-sito's
31 Mei 1929	34,4	4,4	39,0	83,5	12,0	85,5	69,0
15 " 1929	34,4	4,4	41,1	85,3	12,0	86,9	70,2
30 Apr. 1929	34,4	4,4	42,1	87,5	12,0	91,7	67,1
15 " 1929	34,3	4,3	37,2	88,9	12,0	89,2	65,8
31 Mrt. 1929	34,3	4,3	36,5	89,5	12,0	93,5	62,7
31 Mei 1928	34,2	4,5	48,0	83,7	12,0	90,6	73,3
31 Mei 1927	31,6	4,9	39,4	58,7	12,0	91,0	38,2

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 Juni 1929.

Kenmerkend voor de stemming op de internationale fondsenmarkten gedurende de achter ons liggende week, is

het bijna volkomen gebrek aan zaken geweest. De vacantieperiode is nog niet aangebroken en desondanks schijnt het publiek bijna overal een afwachtende houding aan te nemen. Initiatief gaat ook niet van de beurzen uit. Nu de onzekerheid in zake de Deutsche betalingsverplichtingen verdwenen is, ziet men klaarblijkelijk een kalme en rustige ontwikkeling van de internationale betrekkingen in het verschiet. Dit stimuleert uit den aard der zaak de speculatie niet, terwijl beleggingskringen van ingrijpen worden weerhouden door de nog steeds voortdurende betrekkelijke schaarste op de geldmarkt. Ook te New York heerschen dergelijke overwegingen en in verband hiermede is de omzet gedurende de achter ons liggende berichtsweek van bescheiden aard gebleven. Er bestond eenige belangstelling voor aandelen in „public utility” ondernemingen en ook aandelen in kopermaatschappijen waren iets beter, doch petroleum-aandelen bleven veronachtzaamd, als gevolg van de moeilijke onderhandelingen betreffende de petroleumrestrictie.

Te Londen heeft evenmin eenige belangstelling voor de beurs bestaan. Hierbij kwam dat de wisselkoers op New York voor Engeland ongunstig is gebleven en dat, in verband hiermede, een vrij belangrijke hoeveelheid goud Engeland heeft verlaten. Dit heeft uit den aard der zaak allereerst invloed uitgeoefend op de „gilt-edged” markt, doch zelfs hier is het aanbod niet dringend geworden. Een loome tendenz heeft zich van de gausche fondsenmarkt meester gemaakt.

Te Berlijn was aanvankelijk de stemming wat opgewekter, vooral toen de volledige voorwaarden betreffende de verwisseling van aandelen Vereenigde Glanzstoff in Algemeene Kunstzijde Unie bekend werden. Later evenwel is een reactie ingetreden, ook voor aandelen Glanzstoff. Het bericht, dat de regering erin geslaagd was een buitenlandsch credit op te nemen ten bedrage van \$50 miljoen, heeft al evenmin tot verlevendiging van de omzetten kunnen bijdragen. Het slot kwam wel in iets betere houding, doch was toch kalm.

De markt te Parijs heeft geen wijziging in vergelijking met de vorige weken te zien gegeven, d.w.z. dat ook ditmaal de handel van bijzonder kleine afmetingen is gebleven en dat eerder een tendenz tot achteruitgang bestond. Vooral aandelen Banque de France hebben hieronder geleden. Een uitzondering heeft de Fransche Rente gevormd, welke een bijzonder vaste houding te zien heeft gegeven.

Ten onzent heeft de markt ten opzichte van de buitenlandsche beurzen, weinige afwijkingen getoond. De *beleggingsafdeeling* is zeer stil gebleven en de stemming was eenigszins verdeeld. Over het algemeen echter viel eenige verbetering op te merken. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104, 103½; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99½; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 97½, 97½; 5 pCt. Brazilië 1903 £100: 82, 83; 5 pCt. Brazilië 1913 £20—100: 70, 70½; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 105, 105½.

Het sterkst op den voorgrond getreden zijn *aandelen in industriële ondernemingen*, waarbij de tendenz vrij onregelmatig is geweest. Er ontstond ruim aanbod voor aandelen in kunstzijde-ondernemingen, d.w.z. voor die soorten, welke onmiddellijk betrokken zijn bij de vorming van de Algemeene Kunstzijde Unie, t.w. Enka en Maekubee. Daarentegen hebben aandelen Hollandsche Kunstzijde Industrie blijk gegeven van grooten weerstand, vermoedelijk in verband met de aangekondigde uitgifte van nieuwe aandelen. Over het algemeen is men ter beurze van meening, dat het gehalte van aandelen Algemeene Kunstzijde Unie, niet zoo gunstig wordt beoordeeld als dat van Enka. Ruime

vraag is weer ontstaan voor certificaten Margarine Unie, waarbij aandelen Calvé-Delft zich hebben aangesloten. Er liepen geruchten, dat eerstgenoemde tot uitgifte van nieuwe aandelen zou overgaan en dat laatstgenoemde tegen bepaalde voorwaarden in certificaten Margarine Unie ingewisseld zouden kunnen worden. Aandelen Philips Gloeilampenfabrieken veranderden niet veel. Eenige beroering is ter beurze gewekt door een bedriegelijke mededeeling, dat een reorganisatie ten aanzien van 7 pCt. obl. Furness Stokvis zou plaats vinden. In verband hiermede is onder groote belangstelling de koers een vijftiental procenten gestegen, om later, nadat het bedrog aan het licht was gekomen, weer vrijwel het geheele voordeel af te staan. Er wordt onderzoek ingesteld. Calvé Delft (C. v. A.): 215, 222; Centrale Suiker Mij.: 67, 67½; 7 pCt. Obl. Furness Stokvis: 49, 37½; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 206; Internationale Viscose: 91, 90; Maekubee: 147¼, 134½; Margarine Unie: 470½, 482½; Ned. Kunstzijdefabriek: 399, 364; Philips Gloeilampenfabr. (Gem. Bezit v. Aand.): 878, 871; Ougrée Marihaye: 380, 379; Separator: 145¼, 143; Zweedsche Lucifer Mij.: 375¼, 370.

De overige afdelingen ter beurze hebben alle min of meer op den achtergrond gestaan. Tijdelijk werd een uitzondering gevormd door *tabaks-aandelen*. Deze konden, na een langen tijd van afbrokkelende koersen, een stijgende richting inslaan, welke nochtans niet van langen duur is gebleken. Tegen het einde van de berichtsperiode viel weer een matte tendenz waar te nemen, terwijl de noteeringen geleidelijk achteruit liepen. Arendsburg: 520, 521; Deli Batavia Mij.: 390, 399½; Deli Mij.: 394¼, 393½; Ngeopit: 322, 335; Oostkust: 140, 141; Senembah: 445¼, 450; Te-moeloes Landbouw: 442, 444.

Voor *rubberaandelen* heeft geenerlei belangstelling bestaan. Van handel in deze afdeling kon nauwelijks worden gewaagd en de koersen zijn, in overeenstemming met dezen gang van zaken, dan ook vrijwel onveranderd gebleven. Amsterdam Rubber: 264½, 247½ (ex div. ad 15 pCt.); Deli Batavia: 164¼, 161; Hessa Rubber: 335¼, 325; Indische Rubber: 230, 227½; Java Caoutchouc: 141½, 140¼; Kendeng Lemboe: 325¼, 333; Majang Landen: 245, 249; Ned.-Ind. Rubber en Koffie: 213½, 215; Oost Java Rubber: 295, 293; R'dam Tapanoeeli: 101, 102½; Serbadjadi: 181¼, 188; Sumatra Caoutchouc: 155½, 156; Sumatra Rubber: 186¼, 188; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 142, 139; Intercontinental Rubber: 99½, 95½.

De *suikermarkt* is aanvankelijk nogal opgewekt geweest, in aansluiting aan de stijgende Cubaprijzen. Toen in deze noteeringen echter een opmerkelijke verandering is ingetreden, daalde de belangstelling voor de desbetreffende fondsen. Later hebben de cijfers uit het jaarverslag van de H.V.A. nog tot eenig aanbod in de aandelen dezer maatschappij bijgedragen. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 159½, 146¼ (ex div. ad 12 pCt.); H.V.A.: 660, 644; Javasche Cultuur Mij.: 356, 360; Moormann: 273, 270; Ned. Ind. Suiker Unie: 227, 221½; Poerworedjo 71¼, 71½; Sindanglapet: 400, 386½; Suiker Cultuur Mij.: 220, 219; Tjepper: 660; Watoetoclis Poppoh: 750, 735.

De *petroleumafdeeling* was eveneens ongeanimeerd. Nu het vooruitzicht op spoedige overeenstemming inzake de beperking van de productie minder gunstig is geworden, schijnt men de voorkeur aan eenige vermindering van de posities in aandelen Koninklijke te hebben gegeven. Dit kon slechts geschieden tegen wijkende koersen, waarbij de verschillen nochtans geen groote afmetingen hebben aangenomen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 389¼, 389; Kon. Ned.

INDUSTRIEËLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.— VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 13.400.000.—

Financiering van den afzet van industriële producten.

DE Pandbrieven der Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behorende tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringssbank en van het Kroondomein
Verkrijgbaar $4\frac{1}{2}$ pCts. Pandbrieven à 98 pCt. en 5 pCts. Pandbrieven à 100 pCt.

Petr. Mij.: $405\frac{1}{8}$, $401\frac{5}{10}$; Perlak Petr.: 205, $207\frac{1}{4}$; Pendawa: $360\frac{1}{10}$, 36; Marland Oil: $361\frac{13}{10}$, $36\frac{1}{4}$.

De *scheepvaartafdeeling* bleef verwaarloosd en weinig veranderd. Hier en daar, o.a. bij aandeelen „De Maas”, is een lichte verbetering ingetreden. Holland-Amerika Lijn: $65\frac{1}{8}$, $64\frac{1}{4}$; Java-China-Japan Lijn: $126\frac{3}{4}$ (ex div. ad 7 pCt.); Kon. Ned. Stoomboot Mij.: $87\frac{1}{2}$, 86; „Maas” Stoomv. Mij.: 93, 96; Ned. Scheepvaart Unie: $207\frac{1}{4}$ (ex div. ad $12,7$ pCt.), $206\frac{1}{2}$; Nievelt Goudriaan: $101\frac{1}{2}$, $99\frac{1}{2}$; Stoomv. Mij. Nederland: $190\frac{1}{4}$.

Van *mijnbouwvaandeelen* zijn aandeelen Boeton op den voorgrond getreden met een tamelijk krachtige koersverheffing. Daarentegen bleven de overige soorten verlaten. Alg. Exploratie Mij.: $226\frac{1}{4}$, 219; Billiton 1e Rubriek; 560, 550; Boeton Mijnbouw Mij.: 364, 373; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 92, $90\frac{1}{2}$; Redjang Leborg: 161, 157; Singkep Tin Mij.: $283\frac{1}{2}$, 282.

Bankaandeelen stil en eerder iets lager. Amsterdamsche Bank: $186\frac{1}{8}$, $184\frac{1}{2}$; Holl. Bank v. Zuid-Amerika: $83\frac{1}{2}$, 82; Incasso Bank: $120\frac{1}{4}$; Javasche Bank: $314\frac{1}{2}$; Koloniale Bank: 235, 218 (ex div. ad 15 pCt.); Ned.-Ind. Handelsbank: $170\frac{1}{4}$, 170; Ned. Handel Mij. (C. v. A.): $170\frac{1}{4}$; $168\frac{1}{4}$; R'damsche Bankverg.: 110, $110\frac{1}{8}$; Twentsche Bank: 140.

De *Amerikaansche afdeeling* was kalm, doch met een neiging tot verbetering. Anaconda Copper: 221, $233\frac{1}{4}$; Cities Service: $29\frac{1}{4}$, $32\frac{3}{8}$; Studebaker: $78\frac{1}{4}$, 78 (ex div.); U. S. Leather: $24\frac{1}{8}$, $24\frac{1}{2}$; U. S. Steel Corp.: $179\frac{1}{8}$, $182\frac{1}{4}$; Atchison Topeca: 219, $226\frac{1}{4}$; Baltimore & Ohio: 124, $126\frac{1}{4}$; Erie: $79\frac{1}{4}$, 81; St. Louis & San Francisco: $118\frac{11}{16}$, $119\frac{1}{4}$; Union Pacific Cy.: 226, $232\frac{1}{4}$; Wabash Railway: 67, $71\frac{1}{2}$.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

25 Juni 1929.

Reeds in de vorige week venkeerde de tarwemarkt nu en dan in vaste stemming en ofschoon ten slotte de noteringen te Chicago niet waren gestegen, Winnipeg slechts weinig hooger was en aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario zelfs eenige verlaging was ingetreden, had de markt toch een vastere grondtoon gekregen. Er deden zich weder factoren gelden, die, wanneer zij tot verdere ontwikkeling mochten komen, wel eens tot verhooging van het prijsniveau zouden kunnen leiden. Die factoren lagen voornamelijk op het gebied der oogst- en weerberichten en werkelijk hebben deze er toe geleid, dat aanvankelijk speciaal in Noord-Amerika een flinke prijsstijging heeft plaats gevonden. Voornamelijk waren het berichten over onvoldoende regenval in Canada, welke die verbetering der markt teweegbrachten. Wel werd ook telkens regen gemeld, doch in verschillende gedeelten van de Canadeesche Prairieschijnt die nog altijd onvoldoende te zijn. Ook uit Zuid-Dakota kwamen dergelijke klachten en toen daar later verbetering intrad heette het weer, dat in gedeelten van het wintertarwegebied der Vereenigde Staten regen het rijpen der tarwe en elders het oogsten belemmerde. Daarbij kwamen verlaagde opbrengstramingen voor Oklahoma en Kansas, waar het oogsten nu in vollen gang is, en ofschoon later weer hogere ramingen werden gepubliceerd, schijnt men toch aan te nemen, dat in de Vereenigde Staten ten slotte niet zooveel wintertarwe zal worden binnengehaald als onlangs werd verwacht. Verder laat blijkbaar ook de nieuwe steunwet, die te Washington na zoo veel strijd is aangenomen, haar invloed gelden. Hoe die uitwerking der wet tot stand komt, valt uit de berichten niet precies op te maken, maar de $151\frac{1}{2}$ miljoen dollar, welke onlangs als eerste gedeelte van het voor steun aan den landbouw aan te wenden bedrag zijn beschikbaar gesteld, zullen waarschijnlijk reeds wel het hunne hebben bijgedragen tot de vaste houding der markt. Van het aankopen van oude tarwe door de Amerikaansche regering is waarschijnlijk definitief afgezien, maar tot de taak der organisatie, welke belast is met de uitvoering der uit de wet voortvloeiende maatregelen behoort koop en verkoop van landbouwproducten en men meent, dat de vervulling van die taak in de eerste plaats zal bestaan in een aan de landbouwers te verschaffen steun bij de financiering van hun bedrijf. Ook dat komt dus weder neer op het achterhouden en slechts geleidelijk ter markt brengen van voor-

raden, hetgeen aanvankelijk zeer goed prijsstijging tot gevolg kan hebben, ook wanneer deze maatregelen nog niet in werkelijkheid worden toegepast, doch alleen verwacht worden. Dit alles neemt natuurlijk niet weg, dat de voorraden eigenlijk geen vermindering ondergaan, maar nu voortdurend sterk gewerkt wordt met ongunstige oogstberichten, verliest men dit gemakkelijk uit het oog. Behalve in Canada klaagt men ook in Argentinië weder over te weinig regen. Toen het daar onlangs vrij algemeen geregend had, kon de uitzaai voor den nieuwen oogst flinken voortgang maken, maar later werd de regenval weder onvoldoende genoemd. Dat in Argentinië de tarveprijzen gedurende bijna de geheele week weinig verbetering ondergingen, was het gevolg van de groote hoeveelheden oude tarwe, welke er nog in Argentinië beschikbaar zijn. Deze zijn namelijk zeer veel grooter dan in het vorige jaar om dezen tijd, en Argentinië was dan ook weder dringend met tarwe aan de markt. Bij de wegens de vaste Noord-Amerikaansche markt verbeterde Europeesche vraag werd veel Plata-tarwe naar Europa verkocht. Engeland deed aan die verbetering van den omzet gedurende het grootste gedeelte der week nog niet in sterke mate mede, maar toonde toch ook nu en dan meer kooplust tot stijgende prijzen voor Manitoba's en Australische tarwe. Een sterke toename der zaken vond echter naar Duitschland plaats, dat veel Plata-tarwe kocht. Vele dier inkoopten betroffen tarwe in spoedige posities en uit in West-Europa aanwezige voorraden. Deze waren den laatsten tijd sterk toegenomen, doch veel daarvan is deze week door Duitschland opgenomen, waaronder ook een flink gedeelte der te Rotterdam en Antwerpen aanwezige voorraden. In het begin der week werd nog uit Antwerpen gerapporteerd, dat daar aan de vastere stemming niet veel waarde werd gehecht en grootere zaken eerst verwacht konden worden, wanneer weder prijsstijging intrad. Toen echter elders de vraag verbeterde, nam ook in België de kooplust weder toe. Het is anders geen wonder, dat men in Europa slechts schoorvoetend overging tot het volgen der Noord-Amerikaansche prijsstijging, want de groote voorraden tarwe in de uitvoerlanden zijn nog evengoel aanwezig als enkele weken geleden. Slechts de minder gunstige oogstberichten uit Noord- en Zuid-Amerika hebben tenslotte ook in de Europeesche invoerlanden den ondernemingslust doen toenemen. In Europa zelf ontwikkelen de oogsten zich namelijk naar wensch en ook uit Australië komen gunstige berichten. Duitschland rapporteert zeer goed weder voor het te velde staande graan en hetzelfde is het geval in Frankrijk en Engeland, terwijl ook in Polen de stand van het graan gedurende de maand Mei aanzienlijk verbeterd blijkt te zijn. De wereldverschepingen van tarwe zijn deze week matig geweest en de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid heeft eenige vermindering ondergaan. Nu echter de markt reeds uit anderen hoofde in een zoo vaste stemming verkeert, trok de iets kleinere omvang der verschepingen weinig aandacht. Dat overigens de houding der markt weinig evenwichtig is, is op 22 Juni gebleken, toen Chicago en Winnipeg met aanzienlijke prijsverlagingen openden, doch veel hooger sloten. Ook de toename van den kooplust in Duitschland was niet uitsluitend het gevolg van een gewone gezonde vermeerdering der verbruiksvraag. Zij hing namelijk samen met de mogelijkheid, dat in Duitschland tot een regeeringsmonopolie voor graan zou worden besloten. Zelfs verscheen er een bericht, dat het besluit reeds genomen was. Later bleek dit onjuist te zijn, doch geheel van de baan is het plan nog niet en er schijnt in Duitschland nog wel degelijk kans te bestaan op zulk een monopolie of op verhooging van het invoerrecht op tarwe en rogge. Dit alles heeft sterk tot de vermeerdering der Duitse inkoopten bijgedragen. Op 24 Juni was de markt in de uitvoerlanden weder buitengewoon vast en veel hooger, voornamelijk wegens nieuwe Canadeesche klachten over droogte. Zelfs was er sprake van vorst en de markt sloot te Winnipeg 11 à 12, te Chicago 9 à 10 dollarcent per 60 lbs. hooger dan een week tevoren. Ditmaal deed ook Argentinië zeer krachtig mee aan de prijsstijging door een verhooging op 24 Juni van 25 à 30 centavos per 100 KG. In vergelijking met den 17den bedroeg de prijsstijging aan de termijnmarkten te Rosario en Buenos Aires 45 à 50 centavos.

Ook rogge heeft in den loop der week steeds meer belangstelling gewekt. Reeds in ons vorige weekbericht is gewezen op verbetering der vraag naar buitenlandsche rogge in Duitschland en Nederland, waardoor eenige zaken van Noord-Amerika tot gestegen prijzen tot stand konden komen. Later heeft een verdere aanzienlijke verhooging der prijzen plaats gevonden, hetgeen aanvankelijk de zaken slechts weinig belemmerde en ook toen de prijsverhoging verderen voortgang maakte, bleven nog wel zaken tot stand komen. De omzet is echter ten slotte wel sterk verminderd. Voor rogge zijn van 17 tot 24 Juni de prijzen te Chicago

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Juni 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	16/22 Juni 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	24.265	769.162	1.021.438	—	58.434	41.562	827.596	1.063.000
Rogge	13.862	104.599	108.353	—	—	—	104.599	108.353
Boekweit	50	11.974	10.714	—	—	—	11.974	10.714
Maïs	28.306	340.508	458.176	495	98.856	105.576	439.364	563.752
Gerst	10.267	197.051	165.809	—	1.521	3.540	198.572	169.349
Haver	2.876	101.482	87.121	—	2.746	210	104.228	87.331
Lijnzaad	8.464	85.056	102.905	17.252	188.792	176.096	273.848	279.001
Lijnkoek	1.543	111.596	96.734	—	250	1.184	111.846	97.918
Tarwemeel	315	43.161	60.380	694	15.310	21.139	58.471	81.519
Andere meelsoorten	378	8.913	5.736	—	—	—	8.913	5.736

6½ à 7 dollarcent per 56 lbs. gestegen.

Behalve in Noord-Amerikaansche rogge werden deze week naar West-Europa tot stijgende prijzen ook vrij geregeld zaken gedaan in Hongaarsche rogge zoowel van den ouden oogst op spoedige aflading als in nieuwe rogge op aflading in de zomermaanden, Nederland nam aan die zaken een werkzaam aandeel.

Maïs heeft meegedaan aan de prijsverhoging van broodgraan, ondanks wederom groote verscheppingen van Argentinië en een verdere kleine vermeerdering van de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheden en eenige toename van den maïsvoorraad in de Argentijnsche havens. Berichten uit Argentinië over onvoldoenden regenval steunden de markt, omdat daarvan toename van het Argentijnsche maïsverbruik het gevolg kon zijn. Vooral echter was het de vaste tarwemarkt, welke ook voor maïs de stemming deed verbeteren, evenals het vroeger de voortdurende prijsdaling van tarwe is geweest, die sterk tot de flauwe stemming voor maïs heeft bijgedragen. Ook de verbruiksvraag in Engeland, België en Nederland nam toe. De zeer groote hoeveelheden Platamaïs, welke aan het einde der vorige en het begin dezer week te Rotterdam arriveerden, vonden ten slotte gemakkelijk opname en nu de aanvoeren sterk zijn afgenomen en voorloopig te Rotterdam niet veel maïs te verwachten is, werd voor spoedige maïs in Nederland de ingetreden prijsstijging ten volle gevolgd. Na een prijsstijging aan de Argentijnsche termijnmarkten als gevolg van de betere stemming voor tarwe en de toenemende Europeesche vraag, vond op 22 Juni eenige inzinking plaats, doch wegens het zeer vaste slot der Noord-Amerikaansche markten kwam die verlaging den daaropvolgenden Maandag (24 Juni) niet tot uiting in de in Europa gevraagde prijzen. Zelfs was de markt er zeer vast en in den loop van den dag werden aan de meeste Europeesche markten voor Platamaïs op aflading stijgende prijzen betaald. In veel gevallen werd de vaste stemming gesteund door de tallozen, die in den laatsten tijd maïs hebben verkocht en nu, vreezende voor verdere prijsstijging, tot het dekken dier verkoopen overgingen. Marktberichten uit Londen maakten daarvan speciaal melding, doch ook elders laat zich dit verschijnsel gelden, evenals trouwens ook voor tarwe het geval is. Zeer veel zaken in Platamaïs ter verschepping in Juli en Augustus zijn op 24 Juni in Nederland gedaan, waartoe de toename der verbruiksvraag bijdroeg en de prijzen kwamen ongeveer 5 pCt. hooger dan een week geleden. Aan de Argentijnsche termijnmarkten zijn de prijzen 25 à 40 centavos per 100 KG. gestegen. In Noord-Amerika was maïs vast wegens minder goed weder voor de nieuw uitgezaaide maïs, vermindering der met maïs bezaaide oppervlakte en de vaste tarwemarkt. Op 24 Juni bracht beter weder en toenemend aanbod eenige reactie teweeg, maar Chicago sloot nog voor Juli 1½%, voor September 2½% en voor December (nieuwe oogst) 4¼ dollarcent per 56 lbs. hooger dan op den 17den.

In andere soorten dan Platamaïs blijven de zaken van zeer weinig beteekenis. Uit Zuid-Afrika wordt nauwelijks maïs aangeboden, doch vermelding verdient, dat weder maïs uit Zuid-Oostelijk Europa op November aflading wordt geoffreerd. De prijs wordt nog als te hoog beschouwd, al is die dan vrij goed in overeenstemming met de verhoogde noteeringen voor Platamaïs op dienzelfden termijn, doch het aanbod wijst toch op goede vooruitzichten voor de nieuwe maïs in Zuid-Slavië en Roemenië, uit welke landen dus, indien geen onvoorziene omstandigheden intreden, in het komende seizoen weder export van maïs te verwachten zal zijn. Gedurende eenige maanden zal echter de maïsmarkt nog geheel door Argentinië worden beheerscht, afgezien dan van wat uit Zuid-Afrika in den herfst ter verschepping zal komen. Het valt niet te zeggen, in hoeverre Argentinië van die monopolistische positie gebruik zal weten te maken, maar misschien is de prijsver-

hoging der laatste dagen een voorproefje van wat Europa te verwachten heeft, indien daar de vraag naar maïs blijvend verbetering mocht ondergaan.

Voor gerst is de markt slechts langzaam verbeterd en ook op 24 Juni, toen voor alle graansoorten de prijzen zoo sterk waren gestegen, werd Noord-Amerikaansche voergerst slechts weinig duurder geoffreerd dan in het eerste gedeelte der week. De ondernemingslust was echter toegenomen en er zijn op dien dag naar Nederland veel zaken in deze gerstsoort gedaan op aflading gedurende zomer en herfst. Toch worden stoomende partijen nog altijd aanzienlijk lager verhandeld dan aflading in de eerstvolgende maanden, hetgeen voor Platamaïs voor het eerst sedert geruimen tijd niet meer het geval was. Dat het moeite kost om voor voergerst een vastere stemming te doen doordringen ligt vooral aan de zeer groote voorraden, die nog altijd in de Vereenigde Staten en Canada aanwezig zijn, terwijl de verscheppingen slechts langzaam toenemen en die voorraden dus geen sterke vermindering ondergaan. In de Vereenigde Staten is de zichtbare voorraad van gerst den laatsten tijd zelfs toegenomen. Daarbij komt dat de gerstopbrengst in Noord-Afrika zeer bevedigend is en in Roemenië de vooruitzichten voor den nieuwen oogst zeer goed zijn. Er wordt dan ook vrij algemeen nieuwe Donaugerst geoffreerd, al zijn de gevraagde prijzen nog te hoog. Duitschland toonde deze week eveneens weder meer kooplust voor gerst en kocht behalve van Canada ook Noord-Afrikaansche gerst, waarin eveneens naar België, Nederland en Engeland zaken werden gedaan. Engeland kocht tevens weder meer Perzische gerst. Noord-Amerika was ook voor gerst op 24 Juni zeer vast en Winnipeg sloot ongeveer 3 dollarcent per 48 lbs. hooger dan een week geleden. Offerfeten van gerst uit Amerika waren dan ook op den volgenden dag aanzienlijk hooger, maar in Nederland was voergerst vrij wat beneden Amerikaansche prijzen te koop.

Haver is in Canada veel vaster geloopt, hetgeen echter de zaken belemmerde, al is daardoor dan ook de vraag naar Platahaver wel vermeerderd, terwijl daarvoor tevens de prijs kon profiteeren van de vaste Canadeesche markt. Vrij veel Canadeesche haver is deze week naar Nederland verscheept, hetgeen tengevolge heeft, dat Canadeesche haver van de goedkoopere soorten in Nederland aanzienlijk beneden de Canadeesche noteeringen te koop is. In tegenstelling met andere graansoorten kon voor haver op 24 Juni van een levendige en vaste markt dan ook in Europa niet worden gesproken.

SUIKER.

De afgelopen week kenmerkte zich door een ommekeer in de stemming op de Amerikaansche en Europeesche suikermarkten, welke eindelijk na langen tijd van buitengewone gedruktheid intrad.

De oorsprong van den beteren toon ligt in Amerika, waar de plotseling ingetreden warmte de consumptie van het artikel sterk deed toenemen en raffinadeurs tot groote inkoop van ruwsuiker noopte, hetgeen weder aanleiding was, dat ook handel en speculatie zich sterk gingen interesseeren, temeer toen geruchten opdoken over door planters aangevraagde restrictie-maatregelen voor den a.s. Cuba-oogst tot 4 miljoen tons. Winstnemeningen veroorzaakten toen eene scherpe reactie, doch prijzen konden zich daarna weder eenigszins herstellen.

Voor ruwsuiker fluctueerden de noteeringen tusschen 11½ d.c. en 17 d.c., om te sluiten op 11½ d.c. c. & fr. New York op basis van Cubasuiker.

Op de termijnmarkt bereikte de omzet het hooge cijfer van 609.000 tons en was het prijsverloop als volgt:

	Sp. C.	Juli	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
Slot voorafg. week	3.49	1.70	1.77	1.86	1.95	2.02
Opening verslagweek	3.52	1.74	1.83	1.90	2.00	2.08
Hoogste punt verslag week ..	3.58	1.81	1.90	1.99	2.08	2.15
Slot verslagweek	3.52	1.75	1.84	1.93	2.01	2.09

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. be- droegen deze week 82.000 tons, de versmeltingen 68.000 tons tegen 52.000 tons in 1928 en de voorraden 712.000 tons tegen 549.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod. tot 15 Juni..	5.156.000	4.037.000	4.499.000
Consumptie	60.754	73.045	69.000
Weekontv. afscheephavens...	43.934	31.438	56.616
Totaal sedert 1 Jan.	4.042.500	2.948.468	3.312.577
Weekexport	91.996	52.747	89.749
Totale export sedert 1 Jan. .	2.677.091	1.738.985	2.090.894
Voorraad afscheephavens....	1.369.144	1.214.862	1.234.949
Voorraad Binnenland	1.049.011	1.016.320	1.126.423
Werkende fabrieken	2	—	1

In Engeland kochten Raffinadeurs deze week ruim 100.000 tons ruwsuiker tot prijzen oplopend tot sh.8/7½ cijf voor Cubasuiker en verhoogden hünne prijzen in totaal met 10½ d. Op de Londensche termijnmarkt fluctueerden de noteringen eveneens sterk en liepen sh. 1/- tot 1/1½ op, om na eene reactie ten laatste op 8¼ d. tot 9 d. hooger te sluiten dan bij opening. De slotnoteringen voor ruw- suiker waren als volgt:

	Sh.	7/9	Dec.	Sh.	8/4½
Juni	Sh.	7/10½	Maart	Sh.	8/7½
Aug.	"	7/11½	Mei	"	8/10½
Sept.	"			"	

De Zichtbare Voorraden waren volgens Czarnikow:

	1929	1928
	Tons	Tons
Duitschland 1/6	983.000	783.000
Tjecho-Slowakije 1/6	320.000	406.000
Frankrijk 1/6	402.000	350.000
Nederland 1/6	213.000	127.000
België 1/6	146.000	124.000
Polen 1/6	281.000	178.000
Engeland 1/6 geïmp. suiker.....	198.000	313.000
" 1/6 binnenl. suiker	22.000	18.000
Totaal Europa.....	2.565.000	2.299.000
V.S. Atlant. havens 1/6	703.000	559.000
Cubaansche Havens 1/6.....	1.440.000	1.263.000
Cuba (binnenland) 1/6	1.170.000	1.025.000
Totaal	5.878.000	5.146.000

Op Java verkocht de V.I.S.P. de afgelopen week ver- dere 13.000 tons Superieur en 16.000 tons hoofdsuiker uit oogst 1929 tot laatstgemelde prijzen. De markt voor twee- dehandssuiker was stil en over het algemeen lusteloos

gestemd. Prijzen brokkelden wat af en de laatste noteer- ingen waren:

Superieur ready	f 12,50
" Juni	" 12,12½
" Juli	" 12,—
" Aug.	" 11,87½
Hoofdsuiker ready	" 10,62½.

Hier te lande vertoonde de termijnmarkt ongeveer hetzelfde verloop als in New York en London. De openings- noteringen lagen reeds ongeveer f ¼ boven het slot der voorafgaande week, nl. Aug. f 12¼ en Dec. f 12½ gedaan; Maart f 12¾ en Mei f 13¾ vergeefs geboden. Hierna trok- ken zij nog f ½ aan om dan wegens overheerschend aan- bod weder in te zakken. Het slot was echter prijshoudend op de volgende noteringen: Aug. f 12,— tot f 12¼; Dec. f 12¼ tot f 12¾; Maart f 12¾ tot f 13¾ en Mei f 13,— tot f 13¾. De omzet bedroeg 7950 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 19 Juni 1929.

De Amerikaansche katoenmarkt is opnieuw vrij vast ge- weest; prijzen hebben zich tusschen nauwe grenzen bewo- gen en toonen een kleine verhooging sedert het begin van de week. Men zegt, dat de oogst verbeterd is, omdat de weersomstandigheden wat gunstiger zijn geworden en deze factor, alsmede de geringe vraag naar garens, geven weinig kans op hogere noteringen voor de toekomst. Egyptische katoen is ook flauwer in prijs. Ontvangsten in Alexandrië zijn bijna twee millioen cantars grooter dan een jaar ge- leden. Locoverkoopten waren de vorige week in Liverpool ook goed en het totaal bedroeg 43.000 balen, waarvan 26.900 Amerikaansche, terwijl naar de rest een goede vraag bestond.

Spinners van Amerikaansche garens maken een moei- lijken tijd door. De vraag naar de meeste soorten is slechts gering, waardoor orderboeken uitgeput raken. In grove, alsook in fijne en medio nummers gaat slechts op beperk- te schaal wat om. Ook in ringgarens is weinig te doen, hoewel in enkele speciale soorten eenige flinke orders ge- rapporteerd worden. De exportvraag voor enkele en ge- twijnde bundels beperkt zich tot kleine hoeveelheden. Slechts weinig spinners van Egyptische garen tot 60s had- den gisteren veel goeds over de markt te zeggen, de vraag hetzij naar twist of weft was slechts gering met een zeer beperkten omzet. In de fijnere nummers zijn enkele flinke posten getwijnde garens geplaatst voor het binnenland en voor export, waar producenten bereid waren enige con- ccessies te verleen. De cijfers van den „Board of Trade”, be-

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE		ROGGE		MAIS		GERST		LIJNZAAD		STEENKOLEN		PETROLEUM		IJZER		KOPER	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	Sh.	%	£	%
1925	17,20	100,0	13,07½	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62 1/6	100,0
1926	15,91	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	193,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,74	1,89	112,5	86/6	118,5	58 1/2	93,5
Januari 1927	15,22½	88,5	12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55 7/6	89,2
Februari	15,22½	88,5	13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54 1/6	88,3
Maart	15,05	87,5	12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	55 1/7	89,9
April	14,80	86,0	12,82½	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55 2/6	88,8
Mei	15,75	91,6	13,57½	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54 1/4	87,2
Juni	15,60	90,7	13,20	101,0	175,25	75,8	246,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54 2/6	87,2
Juli	15,10	87,8	12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53 1/2	86,9
Augustus	14,87½	86,5	11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55 5/6	89,0
September	14,70	85,5	12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54 1/3	88,0
October	13,72½	79,8	11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55 5/6	89,0
November	13,45	78,2	12,12½	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	59 1/2	95,1
December	13,40	77,9	12,57½	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60 2/2	96,8
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62 -/	99,9
Februari	13,80	80,2	12,87½	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61 1/2	99,2
Maart	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61 3/6	98,6
April	15,30	88,9	14,97½	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61 1/4	99,4
Mei	15,30	88,9	15,47½	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62 1/5	101,1
Juni	14,37½	83,6	14,27½	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63 1/7	102,9
Juli	14,25	82,8	13,07½	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62 1/8	101,3
Augustus	12,00	69,8	12,62½	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62 10/6	100,7
September	11,65	67,7	11,57½	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63 8/8	102,1
October	12,27½	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65 1/2	105,7
November	12,32½	71,7	12,07½	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67 1/8	109,4
December	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70 3/6	113,0
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75 10/6	121,7
Februari	12,72½	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78 -/6	125,7
Maart	12,65	73,5	12,62½	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89 8/8	144,0
April	12,12½	70,5	11,62½	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82 1/76	133,5
Mei	11,12½	64,1	10,57½	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75 4/6	121,2
3 Juni	10,20	59,3	9,75	74,6	194,00	83,8	166,00	70,3	350,00	75,7	11,25	104,2	1,30	77,4	70/-	95,9	73 5/6	118,0
10	10,90	63,4	10,30	78,8	192,00	82,9	174,00	73,7	354,00	76,5	11,25	104,2	1,30	77,4	70/-	95,9	75 1/6	122,2
17	11,00	63,9	10,35	79,2	190,00	82,1	172,00	72,9	357,00	77,2	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	75 2/6	121,0
24	11,40	66,3	10,45	79,9	198,00	85,5	173,00	73,3	360,00	77,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	74 -/6	119,2

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

treffende den totalen export van katoenen garens gedurende de maand Mei bedroegen 16.026.000 pond tegen 22.817.600 pond gedurende dezelfde maand in 1927 en 14.066.800 pond in 1928. In ongebleekte nummers 40s en lager, namen Duitschland en Holland samen in Mei 1927 11.912.500 pond af tegen in 1928 6.410.900 pond en dit jaar 6.725.400 pond, zoodat de afname over Mei 1927 van deze nummers alleen meer dan de helft van den totaal-export bedroeg, doch voor de laatste twee jaar zijn zij aanzienlijk minder dan de helft van de verminderde exporten.

Wij moeten nogmaals rapporteeren, dat doekprijzen vrijwel onveranderd zijn. Het is wel merkwaardig, dat ondanks de teleurstellende markt, prijzen zoo vast blijven, ja zelfs in enkele gevallen toonen zij nog eenige neiging tot stijgen. Over het algemeen komt er wat meer vraag van het Verre Oosten, ondanks het feit, dat in Indië de markt gedurende een paar dagen gesloten is geweest in verband met vacantedagen. Over het algemeen gesproken is het echter wel duidelijk, dat er nog geen ontwikkeling heeft plaats gehad, die op eenige aanzienlijke verandering in de positie wijst en zoo lang de huidige toestand van diverse kleine aankopen blijft bestaan, is het onmogelijk iets definitiefs over de diverse doeksoorten te schrijven.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 11 Juni 18 Juni
 12 Juni 19 Juni T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5 1/5
 F.G.F. Sakellaridia 16,80 16,40 T.T. op Hongkong 1/11 1/11
 G.F. No. 1 Oomra 6,40 6,45 T.T. op Shanghai 2/4 2/4

KOFFIE.

Hoewel ten opzichte van de afgelopen week niet kan worden gesproken van een flauwe stemming, was de markt toch wel zeer stil. De kost- en vrachtprijzen in Brazilië brokkelden in elk geval iets af, namelijk voor Santos ongeveer -1/6 à 1/- per cwt. en voor Rio dooreen 1/3 à 1/6, doch ook op deze iets verlaagde notering was de kooplust zeer beperkt. In Nederlandsch-Indië waren de prijzen voor Robusta gedeeltelijk onveranderd en gedeeltelijk zelfs iets hooger, doch ook in deze soort kwamen slechts weinig zaken tot stand.

Aan de voornaamste termijnmarkt, namelijk aan die te New-York, bleef de stemming weifelend, doch telkens wanneer de noteringen neiging toonden tot verlaging, kwamen belangrijke kooporders te voorschijn, waardoor de daling dan weder tot staan kwam ofwel of geheel werd te niet gedaan. Aldaar ter plaatse werd op goede gronden aangenomen, dat deze orders afkomstig waren van het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie, dat klaarblijkelijk op de oude manier voortgaat, ook door steun aan

de termijnmarkt, de prijzen op te houden. Zoals reeds in enkele vroegere Overzichten is vermeld, hangt de toekomst van het artikel voor een zeer groot deel af van de wijze, waarop de bloei van den Brazil-oogst 1930/31 zal verlopen. Tot nu toe zijn de vooruitzichten voor dat jaar zeer gunstig, doch veel kan nog gebeuren alvorens deze oogst op 1 Juli 1930 zal gerekend worden te beginnen. Treedt echter in de eerstvolgende drie maanden geen vorst op en blijven de vooruitzichten in het groote productieland daardoor zoo gunstig als zij thans zijn, dan zal hoogstwaarschijnlijk ook voor dat jaar op een groote opbrengst moeten worden gerekend, wat, na den grooten oogst, die in 1929/30 te wachten staat, zou leiden tot een aanzwelling der overkochte voorraden, welke zonder overdrijving beangstigend zou moeten worden genoemd. Begrijpelijk is het, dat de handel onder deze omstandigheden loom en lusteloos is en dat de afzet, zoowel in Europa als in Amerika zich in de meeste gevallen bepaalt tot wat voor directe behoefte noodig is en dat de zoogenaamde onzichtbare voorraden allereerst wegens zeer klein worden gehouden. Dit laatste blijkt zeer duidelijk uit de cijfers der Aanvoeren en Afleveringen in Europa en in Amerika gedurende de elf maanden van 1 Juli tot 1 Juni 1929, welke in het Overzicht van 11 dezer zijn opgenomen. De Aanvoeren namelijk waren in dat tijdperk 1.633.000 balen kleiner dan in de overeenkomende elf maanden van het vorig oogstjaar, terwijl de Afleveringen 1.121.000 balen kleiner waren. Voor Brazilië komt daar nog het zeer onaangename geval bij, dat de aanvoeren en de afleveringen van de andere soorten — de zoogenaamde „Milds” — in 1928/29 grooter zijn geweest dan in het vorig oogstjaar, zoodat de vermindering alleen op rekening van Brazilië komt. De aanvoeren waren volgens de heeren G. Duuring & Zoon van 1 Juli tot 1 Juni:

	Brazilië	andere soorten	Totaal
1928/29	11.424.000 balen	8.043.000 balen	19.467.000 balen
1927/28	13.237.000 „	7.863.000 „	21.100.000 „

en de afleveringen:

	Brazilië	andere soorten	Totaal
1928/29	11.738.000 balen	7.942.000 balen	19.680.000 balen
1927/28	13.131.000 „	7.670.000 „	20.801.000 „

Aan de Rotterdamse termijnmarkt kwamen in de noteringen slechts zeer onbetekende schommelingen voor en de markt was bij het afsluiten van dit bericht slechts 1/8 à 1/4 ct. lager dan een week tevoren.

Aan de loco-markt bleef de afzet beperkt bij onveranderde officieele noteringen van 63 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 54 ct. voor Robusta.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		THEE Af. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 KG.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%				
261.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0		100,0	
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5			93,2	92,9
299.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5	71			84,0	93,5	88,9
309.8/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,125	112,7	48,75	79,4	71,25			84,3	94,2	89,9
312.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1/8,25	56,8	20,625	110,0	48	78,2	70			82,8	92,9	89,2
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25			85,5	92,3	88,7
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5			102,4	93,5	90,4
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47	76,6	81,25			96,2	96,1	89,6
289.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47	76,6	84			99,4	97,4	92,2
292.-/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—			—	96,1	90,2
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	94,5			111,8	96,8	89,1
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25	73,7	93			110,1	96,8	88,6
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96			113,6	97,4	88,9
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46	74,9	89,25			105,6	97,4	88,2
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46	74,9	84,5			100,0	98,7	87,9
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5			94,1	96,8	87,9
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79			93,5	98,1	89,2
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-1/9,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	74,25			93,9	98,7	90,5
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-1/9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25			92,6	98,1	91,2
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25			86,7	98,7	89,8
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-1/9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25			84,3	95,5	88,2
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-1/9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75			80,1	92,9	86,6
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-1/8,5	23,9	15,875	84,7	52,75	86,0	70,25			83,1	93,5	85,4
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-1/8,8	24,7	14,625	78,0	53	86,4	73			86,4	94,2	85,1
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-1/8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75			89,6	95,5	80,1
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	29,00	94,9	-1/8,5	23,9	13,925	74,3	51,75	84,3	76,5			90,5	95,5	84,8
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-1/9,875	27,9	13,775	73,5	53,125	86,6	77,25			91,4	94,2	81,6
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,375	71,3	54	88,0	74,25			87,9	94,2	85,4
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75			86,1	94,8	85,8
207.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-1/10,5	29,5	13,375	71,3	54	88,0	74,25			87,0	92,9	83,9
197.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-1/10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50			87,0	91,6	81,7
197.15/-	75,5	18,95 ⁵⁾	81,5 ⁵⁾	40,50 ⁸⁾	73,6 ⁸⁾	25,75 ⁸⁾	87,3 ⁸⁾	-1/10,9375	30,7	11,75	62,7	54	88,0	70,75 ⁹⁾			83,7 ⁹⁾		
200.10/-	76,6	18,85 ⁶⁾	81,1 ⁶⁾	40,00 ⁹⁾	72,7 ⁹⁾	25,75 ⁹⁾	87,3 ⁹⁾	-1/10,5625	29,6	11,50	61,3	54	88,0						
201.2/6	76,8	18,45 ⁷⁾	79,4 ⁷⁾	40,00 ¹⁰⁾	72,7 ¹⁰⁾	25,50 ¹⁰⁾	86,4 ¹⁰⁾	-1/10,4375	29,3	12,25	65,3	54	88,0						
201.12/6	77,0							-1/10,625	29,8	12,50	66,7	54	88,0						

huidige officieele noteringswijze (Jan. 1928). ³⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ⁵⁾ 7 Juni ⁶⁾ 14 Juni ⁷⁾ 21 Juni ⁸⁾ 6 Juni ⁹⁾ 13 Juni ¹⁰⁾ 20 Juni

op prompte verscheping zijn thans ongeveer 97/- à 100/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 101/6 à 103/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 72/- à 72/9.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juni-verscheping, 38¼ ct.; Palembang Robusta, Juli-verscheping, 37¼ ct.; Benkoelen Robusta, Juni-verscheping, 38¼ ct.; Mandheling Robusta, Juni-verscheping, 41 à 42 ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
24 Juni	\$ 14,45	\$ 13,99	\$ 13,65	\$ 13,32
17 "	" 14,65	" 14,07	" 13,70	" 13,40
10 "	" 14,39	" 13,81	" 13,43	" 13,15
3 "	" 14,48	" 13,95	" 13,61	" 13,30

Rotterdam, 25 Juni 1929.

THEE.

De vorige week was de stemming op de theemarkt vrij wel onveranderd; voor de minste soorten waren de prijzen eerder nog iets flauwer, doch daartegenover staat, dat niet alleen de beste soorten, doch ook goede midden-kwaliteiten ten volle prijshoudend en soms zelfs iets duurder waren.

De uitvoer bedroeg gedurende Januari-Mei, volgens publicaties der Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië, voor Java 28 miljoen KG. (1928: 25.5 miljoen KG.) en voor Sumatra 3.8 miljoen KG. (1928: 3.5 miljoen KG.).

De uitvoer van Nederland uit entrepôt was in Mei belangrijk meer dan verleden jaar, nl. 701.000 KG. netto tegenover 512.000 KG. in Mei 1928.

Gedurende Januari-Mei werd 3.4 miljoen KG. uitgevoerd (vorig jaar 2.9 miljoen KG.).

„The Board of Trade” is aangevangen met de publicaties van statistieken, welke echter alleen den aan- en uitvoer aangeven.

Aangevoerd werd in Groot-Brittannië en Noord-Ierland gedurende Mei 28 miljoen lbs. tegen 21 miljoen lbs. in Mei 1928. De uitvoer beliep bijna 11 miljoen lbs. tegen 8 miljoen lbs. in het vorig jaar. De dienovereenkomstige cijfers over Januari-Mei waren: aanvoer 184 miljoen lbs. (v.j. 168 miljoen lbs.); uitvoer 38 miljoen lbs. (v.j. 35 miljoen lbs.). De uitvoer uit Noordelijk Britsch-Indië was in Mei met 8.6 miljoen lbs. bijna het dubbele van het vorige jaar.

In hoeverre de ernstige overstromingen in sommige thee-districten aldaar op den uitvoer van thee uit Noordelijk-Britsch-Indië van invloed zullen zijn, valt nog niet met zekerheid te zeggen.

Amsterdam, 24 Juni 1929.

VERKEERSWEZEN. VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt is, praktisch gesproken inéengestort. De in Amerikaansche en Canadeesche havens liggende en nog te verwachten schepen hebben de grootste moeite om lading te krijgen, met het gevolg, dat de reeds lage koersen opnieuw belangrijk gedaald zijn.

Na de afsluiting van een handige boot van *Montreal* naar Antwerpen of Rotterdam per eind Juni/begin Juli, werd tegen het eind der afgelopen week een kleine boot tegen slechts \$ 0.09½ met de optie Hamburg tegen \$ 0.10 basis zwaar graan bevracht. Verder werd er alleen nog maar een boot van 19.000 qtrs. per 27 Juni/3 Juli naar de Middellandsche Zee opgenomen, en wel tegen \$ 0.14½ naar één, \$ 0.15 naar twee havens. De nu op de St. Lawrence gereed liggende schepen zullen thans minstens één week op lading moeten wachten, niet door gebrek aan graan, maar door het feit, dat de Juni-verkoop praktisch gedekt zijn en de bevrachters voor de weinige aan de markt zijnde orders Juli connossementen vragen.

Van de *Northern Range* zijn geen definitieve orders, maar er is uitzicht op een lading per Juli voor een handige boot van New York naar Bremen tegen \$ 0.10.

Van de *Gulf* is voornamelijk eenige vraag naar scheepsruijnt per 2de helft Juli op basis van \$ 0.14 naar Antwerpen of Rotterdam, \$ 0.15 naar Havre/Duinkerken/Bremen/Hamburg. De eenige afsluiting der afgelopen week bedroeg een 2de helft Juli-boot naar Piraeus tegen \$ 0.20½ zwaar graan.

Van de *North Pacific* is de toestand onveranderd.

La Plata. Het aantal booten gedurende de laatste week afgesloten, is niet zeer groot en bedraagt slechts ongeveer 25. De flauwere stemming, waarvan in het laatste bericht melding gemaakt is, hield bijna de geheele afgelopen week aan; maar tegen het einde der week werd de vraag naar tonnage grooter en de koersen werden daardoor iets vaster. Grote booten met Juni cancelling werden van de bovenrivier naar Antwerpen of Rotterdam tegen 22/3 en voor Juni/Juli tegen 22/6 afgesloten, terwijl naar de volle range U.K./Continent 23/3 voor dezelfde positie betaald is. Van Buenos Aires werd per Juni/Juli tegen 19/3 naar Antwerpen, Rotterdam of Amsterdam bevracht. Naar de Adriatische Zee werd een Juni-boot tegen 26/6 naar één en 27/3 naar twee havens opgenomen, te laden in Santa Fé. Voor Juli/Augustus is verder 22/3 betaald van Concepcion naar Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam, optie Liverpool of Hull tegen 23/-.

Suiker van West-Indië. Volgens ontvangen bericht zijn in de afgelopen week 50/60.000 tons verkocht voor Juli en Augustus-verscheping. De markt vertoonde evenwel geen teekenen van opleving en de stemming bleef flauw bij onveranderde koersen. Bevrachters stelden hoofdzakelijk belang in groote booten van gemiddelde grootte. Van Cuba naar U.K./Continent zijn booten van 4800 tot 5500 tons tegen 17/9 à 18/- voor Juni en eind Juni/begin Juli laden afgesloten, waarvan één met de optie San Domingo laden tegen 17/6. Een 7500 tonner per eerste helft Juli heeft 17/- naar één en 18/- naar twee havens geaccepteerd.

Salpeter van de Westkust Zuid-Amerika. De vraag naar tonnage blijft voornamelijk gering en beperkt zich hoofdzakelijk tot vroege lijnruijnt. Voor eerste helft Juli laden werden 2000 tons naar Bordeaux/Antwerpen range tegen 18/- geboekt, terwijl een contract van 4000 tons per maand over het tijdvak Augustus/December naar Havre/Rotterdam range tegen 22/6 netto afgesloten is.

Voor volle ladingen zijn eenige groote booten per eerste helft Juli naar Scandinavië tegen 27/6 gedaan, op welke basis verdere tonnage gezocht wordt.

Burmah. Definitieve orders zijn er niet, maar er bestaat kans een Juli-boot op basis van 20/- à 20/6 naar Antwerpen/Hamburg range te sluiten.

Donau & Zwarte Zee. Van den Donau zijn thans eenige orders aan de markt voor Juni/Juli laden basis 16/6 voor graan naar het Continent. Van de Zwarte Zee is de vracht nog steeds 13/- naar het Continent en 14/6 naar Scandinavië.

Middellandsche Zee. Er vonden meer afsluitingen plaats dan de vorige week, maar de koersen bleven vrijwel onveranderd. Ertsladingen werden o.m. als volgt gesloten: Melilla-Rotterdam 5/3; Hornillo Bay/Rotterdam 6/1½, Les Falaises/Rotterdam 6/3, Almeria Harbour/Rotterdam 6/3, Huelva/Rotterdam 6/4½.

Voor Fosfaat werden volgende afsluitingen gemeld: Sfax/Mersey 10/-, Manchester 10/3, Nantes 6/-, Paimboeuf 6/4½ en Bougie/Rotterdam 6/6.

Van *Noord-Spanje* waren de koersen vaster. Betaald werd: 5/10½ later 6/- van Bilbao naar Rotterdam en 7/1½ van Salta Caballo naar Ardrossan.

Kolen van U.K. De vrachten bleven zeer vast in alle richtingen en ofschoon vele groote booten tegen het einde der week aangeboden werden, ondergingen de cijfers tot nu toe geen verandering.

Afgesloten werd o.m. tegen de volgende cijfers:

Van Zuid-Wales naar: Rouen 5/3, Genua 9/6, Piraeus 12/-, Aden 16/3, Buenos Aires 13/-.

Van de Oostkust naar: Stockholm 5/9, Kopenhagen 6/-, Hamburg 5/6, Rotterdam 5/-, Alexandrië 12/1½, Java 28/9, Australië 33/-.

RIJNVAART.

Week van 16 t/m. 22 Juni 1929.

De aanvoeren van zeezijde bleven ongewijzigd. De algemeene toestand te Rotterdam bleef vrijwel ongewijzigd. Er was regelmatig veel vraag naar scheepshuimte, welke af en toe schaarsch, doch toereikend beschikbaar bleef. De ertsvrachten bedroegen in de afgelopen week: naar Ruhrhavens f 80/90 met resp. 4/8 losdagen; naar Grimberg of Mülheim 90/1 met resp. 3 à 4/6 à 8 losdagen; naar Dortmund f 1.45/1.55 met resp. 3/6 losdagen. Naar Mannheim betaalde men voor ruwe producten gemiddeld f 1.50 à f 1.60 per last, alsmede daghuur op basis van drie cts. per ton. Het sleeploon varieerde tusschen het 37½/40 cts. tarief. De waterstand bleef langzaam vallend. Naar den Bovenrijn werd op M. 2.50 en naar den Benedenrijn op vollen diepgang afgeladen.

In de Ruhrhavens bleef de algemeene situatie ongewijzigd. De vracht voor exportkolen naar Rotterdam bedroeg Mk. 1.20 per ton inclusief sleepen.

